

Creació d'un glossari antipatriarcal en llengua de signes catalana

Ainoa Alanís Jardí

Tutora: Gemma Barberà Altimira
Seminari 104: Llengua de signes

Curs 2016-2017

**Universitat
Pompeu Fabra**
Barcelona

Facultat
de Traducció
i Interpretació

Taula de continguts

1. INTRODUCCIÓ.....	1
1.1. Justificació.....	1
1.2. Metodologia i estructura del treball.....	1
2. LA LLENGUA DE SIGNES CATALANA: GRAMÀTICA I NEOLOGIA.....	2
2.1. La llengua de signes catalana i la comunitat sorda.....	2
2.2. Gramàtica de la llengua de signes catalana.....	4
2.3. Processos de creació de neologismes.....	7
2.4. Propostes de glossaris: alguns exemples.....	11
3. CREACIÓ DEL GLOSSARI.....	16
3.1. Recopilació de signes.....	16
3.2. Classificació, descripció i justificació de les propostes neològiques.....	16
3.2.1. Composició.....	17
3.2.2. Paràfrasi.....	18
3.2.3. Classificadors.....	20
3.2.4. Sintagmació.....	21
3.2.5. Dactilològic.....	22
3.2.6. Mateixa semàntica.....	23
3.2.7. Modificació del lloc d'articulació.....	23
3.3. Discussió.....	24
4. CREACIÓ DEL BLOC DE DIFUSIÓ.....	25
5. CONCLUSIONS.....	27
6. BIBLIOGRAFIA.....	28
7. WEBGRAFIA.....	29
8. ANNEX.....	32

ABSTRACT

In many sign languages it is quite frequent to not have signs to describe or talk about specialized fields. This happens because deaf people do not have the same access to knowledge as hearing people due to communication barriers. The creation of neologisms is very necessary, so we can talk about any topic at any level of expertise using sign language. The main aim of this paper is to respond to this problem by focusing on the anti-patriarchy field, by not only offering a compilation of existing signs, but also creating new ones, which will be disseminated through a blog.

Following the research of how other glossaries that focus on different fields were created in other sign languages, a glossary has been created. This anti-patriarchy glossary is accessible through a blog with unidirectional consultation from spoken language to sign language, accompanied by a short explanation of the meaning of the concept. This blog will be updated in the future to include the definitions of the concepts in catalan sign language.

RESUM

En moltes llengües de signes, és molt freqüent no trobar signes per descriure o parlar sobre camps especialitzats, això es deu al fet que les persones sordes no tenen el mateix accés al coneixement que les persones oients a causa de les barreres comunicatives que pateixen. És per això que és necessària la creació de neologia per fer que es pugui parlar de qualsevol tema i a qualsevol nivell d'expertesa en llengua de signes. Per aquest motiu, els objectius d'aquest treball són respondre a aquesta problemàtica centrant-se en l'àmbit antipatriarcal, ja que no només es fa una recopilació dels signes ja existents, sinó que a més a més se'n creen de nous i es difonen a través d'un bloc.

Arran de la recerca de la formació de glossaris d'altres àmbits i llengües de signes, es crea un glossari. Aquest glossari antipatriarcal és accessible a través d'un bloc de consulta unidireccional de llengua oral a llengua de signes, tot i que encara queda feina per fer, ja que la informació escrita hauria d'aparèixer en la llengua pròpia de les persones sordes.

1. INTRODUCCIÓ

1.1. Justificació

És difícil imaginar que no existeixi una paraula per denominar un concepte, un objecte o una actitud en llengua oral (LO). Tot i així, aquest és un problema freqüent en llengua de signes (LS). En general, no hi ha terminologia específica en llengua de signes, ja que les persones sordes no tenen accés al coneixement a causa de les barreres comunicatives que troben pel camí i perquè en molts casos les persones sordes no han pogut tenir accés a àmbits d'especialitat. És per aquest motiu que el tema principal del meu treball és la creació d'un glossari en llengua de signes catalana (LSC). Concretament, he escollit crear un glossari antipatriarcal, ja que a més a més de la manca de signes, és un àmbit bastant novell en general. A més a més, el feminisme i la defensa dels drets LGTBI (lèsbics, gais, transgènere, bisexuals i intersexuals) són temes que m'interessen personalment i sobre els quals no hi ha recerca prèvia en LSC, malgrat sí que hi ha alguna proposta de glossari en llengua de signes espanyola (LSE). Considero que són temes interessants i importants sobre els quals cal tenir terminologia específica per poder parlar-ne. De fet, la inspiració d'aquest treball ha sigut el glossari feminista en LSE creat per *Pikara Magazine*.

També sovint trobem que algunes propostes terminològiques fetes anteriorment no arriben al públic destinatari. Com que no hi ha cap altra proposta sobre aquests temes en LSC, la meua aportació no només és recopilar els signes existents, sinó també crear-ne de nous i poder difondre'ls a través d'un bloc. Per tant, l'objectiu del meu treball és recopilar el nombre més gran de termes possibles i buscar-ne els equivalents en LSC. En cas de no trobar-ne, he realitzat una proposta neològica i posteriorment he fet accessibles aquests termes a través d'un bloc.

1.2. Metodologia i estructura del treball

La metodologia que he seguit, ha sigut la visualització de diversos vídeos, tant en LSC com en LSE, sobre temàtiques feministes i LGTBI per recopilar el màxim de signes possibles i poder crear un glossari. La gran majoria de vídeos formen part del canal de YouTube de la *Confederación Estatal de Personas Sordas* (CNSE) o del Casal Lambda, col·lectiu LGTBI barcelonès de persones sordes. Un cop identificats els signes, per poder recopilar-los he fet captures de pantalla dels vídeos. Si és un signe sense moviment, amb una captura hi haurà

prou però els signes amb moviment i diverses configuracions requereixen més d'una captura. En cas que per algun terme no hi hagi cap signe creat, he fet una proposta neològica seguint els criteris de creació de neologia en llengua de signes, a partir de Gras (2002).

A continuació, proposo una classificació de les propostes neològiques segons el seu mètode de creació i defineixo i justifico les propostes, que hauran estat validades per persones sordes. Un cop feta la recopilació de dades i la classificació dels signes, presento un bloc per facilitar la visualització i la difusió del glossari, ja que si em limito a descriure els signes en fotografies, no s'acaba d'apreciar com es realitzen, per això he gravat els signes per separat en vídeo. Al bloc, els signes apareixen en ordre alfabètic i al costat de cada vídeo amb el terme signat hi ha una breu definició escrita del terme.

2. LA LLENGUA DE SIGNES CATALANA: GRAMÀTICA I NEOLOGIA

Per poder comprendre els conceptes que s'exposen al treball és important definir certs aspectes bàsics comuns de les llengües de signes. També ens centrarem a definir la llengua de signes catalana, en explicar els conceptes més bàsics de la seva gramàtica i quins són els processos de creació de neologia, així com definir què és la comunitat sorda.

2.1. La llengua de signes catalana i la comunitat sorda

Les llengües de signes són les llengües pròpies de les persones sordes i sordcegues signants d'arreu del món. A diferència de les llengües orals, les llengües de signes utilitzen el canal visual-gestual front l'auditiu-oral. Contràriament al que es pensa, no hi ha una única llengua de signes al món. Les LS són llengües naturals creades pels mateixos signants i no són artificials, tot i que sí que existeix un Sistema de Signes Internacional (SSI), que és equivalent a l'esperanto. Les LS són llengües independents de les llengües orals. El fet que la LSC s'anomeni «catalana» és només perquè és la llengua amb la qual es comuniquen les persones sordes i sordcegues signants de Catalunya, no perquè derivi del català.

Les LS són considerades llengües minoritàries, ja que només les utilitzen per comunicar-se un reduït grup de persones. A causa d'això i de l'educació oralista, que aposta per ensenyar LO a les persones sordes i fa que es comuniquin utilitzant suports en la comunicació oral i llegint

els llavis, no hi ha el mateix volum de recerca en LS que en LO i la recerca que hi ha és més recent.

Com ja hem comentat, les LS són pròpies dels signants sords i sordcecs, però no totes les persones sordes coneixen la LS. Hi ha persones sordes que utilitzen la LO, n'hi ha que coneixen i utilitzen les dues i n'hi ha que utilitzen la LS, tot i que molt pocs sords utilitzen només la LS. A l'estat espanyol hi trobem dues LS, la llengua de signes espanyola (LSE) i la LSC, com hem vist abans, aquesta última només s'utilitza a Catalunya. Es considera que la LSE i la LSC són dues llengües diferents després que Stephen J. Parkhurst i Dianne D. Parkhurst realitzessin un estudi sobre la variació de la LS a l'estat espanyol gràcies al qual van determinar que la LSC passava la frontera de dialecte i havia de ser considerada una llengua pròpia (Frigola, 2010). La raó per la qual la LSE i LSC són diferents, tot i proveir de la mateixa família lingüística, és a causa del gran moviment associatiu català i l'existència d'escoles a Barcelona, ja que d'aquesta manera va ser possible crear una identitat consolidada amb la llengua com un eix fonamental (Frigola, 2010).

Segons els últims estudis, hi ha uns 59 milions de persones sordes al món (Allen i Hualand, 2009). A l'estat espanyol, l'INE xifra la població amb discapacitat auditiva sobre el milió de persones, tot i que d'aquest total només entre un 6-8% es comunica en llengua de signes, la resta, més d'un 90%, ho fa en llengua oral (Enquesta INE, 2005). Pel que fa a la LSC, actualment unes 25.000 persones utilitzen aquesta llengua independentment de si són sordes o no (Barberà, 2013) i d'aquestes unes 12.000 són persones sordes (Frigola, 2010).

Des de juny del 2005, la llengua de signes catalana disposa d'una gramàtica bàsica realitzada per l'Institut d'Estudis Catalans. La LSC es va reconèixer legalment a Catalunya per primer cop l'any 2006 gràcies a la inclusió del punt 6 a l'article 50 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya. El 3 de juny de 2010 es va aprovar la primera llei de la LSC, que regula l'aprenentatge i la docència de la llengua de signes catalana; l'acreditació professional per fer-ne la interpretació; la designació de la seva institució acadèmica, i la previsió dels canals de participació social en les polítiques lingüístiques relacionades amb aquesta llengua (Llei 17/2010, del 3 de juny, de la llengua de signes catalana).

En relació a la comunitat sorda, Frigola (2010) la defineix com una comunitat social, cultural i lingüística formada principalment per Persones Sordes que han après la LS i per persones

oients competents en LS que coneixen les característiques de la mateixa comunitat. També diferencia els termes *Persona Sorda*¹ (que utilitzen la LS com a principal forma de comunicació) i *persona sorda* (que és dur d'orella). Com hem comentat anteriorment, el moviment associatiu ha sigut la base que ha permès a la comunitat sorda aconseguir èxits com l'aprovació de la llei de la llengua de signes catalana. Una data important és la de la fundació de la *Federació d'Associacions de Sords de Catalunya* l'any 1978 per Àngel Calafell, coneguda actualment com a *Federació de Persones Sordes de Catalunya* (FESOCA) i formada per una trentena d'associacions de sords catalanes.

2.2. Gramàtica de la llengua de signes catalana

Com hem esmentat anteriorment, des del juny del 2005 la llengua de signes catalana disposa d'una gramàtica bàsica realitzada per l'Institut d'Estudis Catalans i recollida al Portal de la llengua de signes catalana (Quer et al., 2005)². Tal com es recull a la llei de la llengua de signes catalana, l'IEC és l'organisme encarregat de promocionar i estandarditzar la LSC.

La llengua de signes catalana s'articula a l'espai sígnic, que és l'espai situat davant la part superior del cos. Hi ha molts signes que es realitzen amb les dues mans, bimanuals, però també n'hi ha que només es realitzen amb una mà, monomanuals. La mà que s'utilitza per produir aquests signes s'anomena mà activa (dependrà de si la persona és esquerrana o dretana) i la que no s'utilitza s'anomena mà passiva. Un altre element de la llengua de signes és l'alfabet dactilològic, que és la representació manual de les lletres que componen l'alfabet de la llengua oral. Els signes estan formats per unitats mínimes també conegudes com a components bàsics, a través de la combinació d'aquests components obtenim els signes (Quer et al., 2005).

Existeixen dos tipus de components bàsics, els manuals i els no manuals. Els components manuals són: la configuració de la mà, el lloc d'articulació del signe, el moviment i l'orientació. Un canvi en qualsevol d'aquests components genera diferències entre els signes (Quer et al., 2005).

- La configuració

¹ Tot i aquesta diferenciació, al llarg del treball em refereixo a les usuàries de LS com a *persones sordes*.

² <http://blogs.iec.cat/lsc/>

És la forma que adopta la mà durant la realització del signe, és a dir, com es posicionen els dits. En els signes bimanuals amb moviment d'ambdues mans la configuració de totes dues ha de ser la mateixa, en canvi, en els signes bimanuals en què només es mou la mà activa, la configuració de les dues mans no té per què ser igual (Quer et al., 2005). En els exemples següents, podem observar com la configuració dels signes CASA (figura 1) i PARTIR (figura 2) és la mateixa, tot i que el moviment i l'orientació són diferents.

Figura 1. Exemple del signe CASA Figura 2. Exemple del signe PARTIR

- El lloc d'articulació

És l'espai on s'articula el signe, pot situar-se a l'espai neutre, a l'espai situat al costat del cap o ancorats al cos (Quer et al., 2005). En els exemples següents, els signes AFECTE (figura 3) i TREBALL (figura 4) tenen un lloc d'articulació diferent, pel primer el lloc d'articulació és a la cara i es realitza ancorat al cos i, en canvi, el segon signe es realitza a l'espai neutre i no està ancorat al cos.

Figura 3. Exemple del signe TREBALL Figura 4. Exemple del signe AFECTE

- El moviment

És l'acció que realitza la mà o mans, és a dir, una trajectòria en l'espai (Quer et al., 2005). En els exemples següents podem observar que per produir el signe ANTI (figura 5) es realitza amb un moviment que comença davant la barbata i acaba a l'espai neutre, és a dir, un moviment cap endavant. En canvi, el signe LGTBIQ (figura 6) es realitza amb un moviment d'esquerra a dreta (per signants amb la mà dreta dominant) en un pla vertical.

Figura 5. Exemple del signe ANTI

Figura 6. Exemple del signe LGTBIQ

- L'orientació

És la direcció del palmell de la mà i els dits, pot ser amunt, avall, endavant, etc. (Quer et al., 2005). En les següents imatges veiem com, per una banda, en produir el signe IGUAL (figura 7) el palmell de les mans està orientat cap avall. Per altra banda, l'orientació del palmell de les mans en produir el signe COL·LABORAR (figura 8) és cap amunt.

Figura 7. Exemple del signe IGUAL Figura 8. Exemple del signe COL·LABORAR

Per últim, una part important de la llengua de signes són els components no manuals, que són els que no s'articulen amb les mans, sinó amb el moviment del tronc o del cap, l'expressió facial, el component bucal i el component parlat (Quer et al., 2005).

2.3. Processos de creació de neologismes

Anteriorment, la llengua de signes ha estat relegada a àmbits limitats i poc formals. Actualment això està canviant i, per tant, apareix constantment la necessitat de creació de terminologia per part dels mateixos usuaris. Quan les llengües han de fer un salt qualitatiu per adaptar-se a les necessitats dels seus usuaris, com el procés de creació terminològica natural és més lent, equips d'experts s'encarreguen d'aquesta creació. Els problemes que poden aparèixer durant el procés de creació terminològica són els següents: que no hi hagi signe perquè són àmbits on mai havia accedit la llengua de signes, que hi hagi signe però no es difongui o que hi hagi signe però que ja no s'utilitzi i certs sectors de la població no el coneguin (Gras, 2002).

Un exemple de creació de vocabulari específic va ser el procés que va seguir el DOMAD (veure apartat 2.4), que va consistir en les següents etapes: treball de camp consultant amb usuaris implicats al món acadèmic que potser ja havien acordat signes; si no hi havia signe, debatien la seva creació segons els criteris de creació natural i, per acabar, difonien els neologismes i les propostes (etapa primordial, ja que determinarà si poden ser acceptats, si són adequats o si han de ser revisats) (Gras, 2002).

A la proposta de creació de neologismes d'aquest treball (apartat 3) s'utilitzen els criteris presentats a continuació. Els criteris de creació natural de signes són els següents:

- La **composició**, que consisteix a crear unitats a partir de dos signes simples. En l'exemple següent, el signe GÈNERE (figura 9) està creat a partir de la unió dels signes HOME i DONA.

Figura 9. Exemple del signe GÈNERE

- La **paràfrasi**, consisteix a fer una breu explicació del concepte que es vol definir. Es considera paràfrasi quan un signe té més de tres unitats. En l'exemple següent, per crear un signe pel terme *divisió sexual del treball* cal realitzar els signes PARTIR + DIVISIÓ + TREBALL + HOME + DONA, com supera les tres unitats es considera paràfrasi.

a. DIVISIÓ

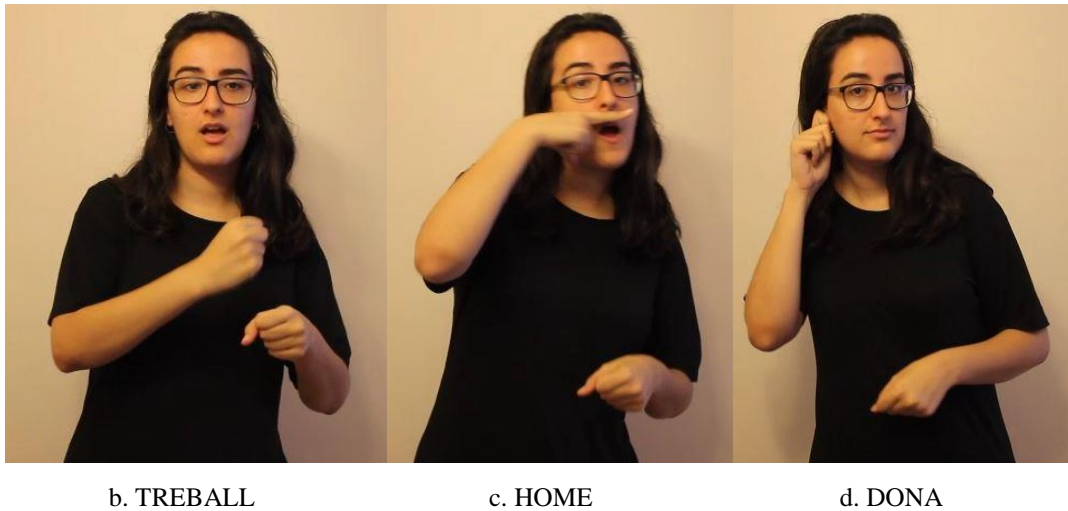

Figura 10. Exemple de la paràfrasi DIVISIÓ SEXUAL DEL TREBALL

- Els **classificadors**, són part essencial del lèxic productiu en llengua de signes i representen visualment i de manera icònica allò que existeix. Com veiem en l'exemple següent, per representar el signe LGTBIQ (figura 11) s'utilitza el signe de l'arc de Sant Martí, ja que la bandera multicolor és un dels símbols més coneguts que amb els quals s'associa a la comunitat.

Figura 11. Exemple del signe LGTBIQ

- El **procés d'iniciació**, que consisteix a agafar la primera lletra de la paraula de la llengua oral i reproduir-la amb el dactilològic amb la configuració o el moviment d'algun altre signe que pugui actuar com a hiperònim. Aquest és un procés poc popular entre els usuaris de la llengua de signes però és útil per crear terminologia per poder distingir signes (Gras, 2002). En l'exemple següent, extret de Gras (2002), veiem com s'utilitza la mà passiva amb la mateixa configuració que el signe BOLET i la mà activa es canvia en forma de L.

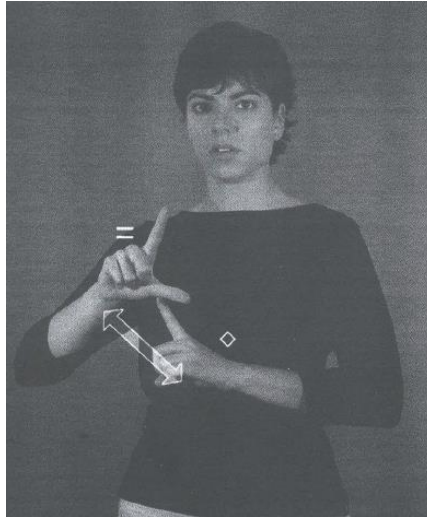

Figura 12. Exemple del signe LÍQUEN

A més a més de les propostes vistes fins ara, descrites per Gras (2002), també trobem altres mecanismes de creació de neologia que s'utilitzen a l'apartat 3 per formular les propostes, com són: la sintagmació, l'ús del dactilològic, l'ús de signes amb la mateixa semàntica i la modificació del lloc d'articulació.

- La **sintagmació**, consisteix a representar en LS un terme que en LO està format per més de dues paraules i es pot considerar un sintagma independent. Per tant, distingim entre sintagmació i paràfrasi perquè a la paràfrasi s'explica amb diversos signes un terme format per només una paraula en LO. Podem trobar un exemple de sintagmació a la figura 23 dins l'apartat 3.2.
- El **dactilològic**, com hem vist a l'apartat 2.2, és la representació manual de l'alfabet de la llengua oral. L'ús més general del dactilològic és per lletrejar noms propis de persones, algunes sigles i paraules que no tenen signe. La figura 24 és un exemple d'ús del dactilològic per lletrejar sigles.
- L'ús de signes amb la **mateixa semàntica**, és una pràctica molt utilitzada en LS i consisteix a utilitzar un signe de significat similar al terme en LO, ja que la variació lingüística en LS, pel que fa a la disponibilitat de sinònims, difereix de la LO. Podem trobar un exemple d'ús d'un signe amb la mateixa semàntica que un altre terme en LO a la figura 25.

- La **modificació del lloc d'articulació**, consisteix a produir un signe fora de l'espai neutre per emfatitzar un canvi de tema, de persona o per produir signes icònics, com és el cas de la figura 26.

2.4. Propostes de glossaris: alguns exemples

En aquest apartat mostrarem alguns exemples no exhaustius de glossaris sobre diverses temàtiques en LSC, LSE i en altres llengües de signes com la llengua de signes britànica (BSL) i la llengua de signes nord-americana (ASL). Com veurem més endavant, el que s'ha fet fins ara sempre són glossaris o diccionaris unidireccionals, és a dir, que només pots realitzar la consulta des del terme en llengua oral. Tot i així, s'està avançant per fer possible la cerca bidireccional de LS a LO (Barberà i Ribera, 2010).

- LSC
 - *Vocabularis específics*

L'any 2002 el Departament de Documentació i Elaboració de Materials Didàctics (DOMAD) elabora dos glossaris en paper de terminologia específica: *El Vocabulari Específic de Llengua de Signes Catalana. Àrees del Coneixement del Medi: Social i Cultural i Ciències Socials* i *El Vocabulari Específic de Llengua de Signes Catalana. Àrees del Coneixement del Medi: Natural i de Ciències de la Naturalesa*. Arran de la diversificació de modalitats d'atenció educativa per l'alumnat sord es desenvolupa una modalitat bilingüe (LO-LS) en diversos centres educatius. Això implica que la LSC és el primer vehicle comunicatiu per aquest alumnat i això va fer que la Direcció General d'Ordenació i Innovació Educativa proposés a FESOCA la realització de vocabularis de terminologia específica perquè siguin un element de consulta bàsic per l'alumnat sord i el seu professorat. La FESOCA crea l'any 2002 el DOMAD, que elabora materials bilingües pels infants i joves sords amb la col·laboració del Centre d'Estudis de la Llengua de Signes Catalana (ILLESCAT) (DOMAD, 2002).

Els materials mencionats anteriorment no són diccionaris, ja que no s'hi pot trobar la definició dels termes, només l'equivalència dels conceptes del català a la LSC. La consulta és unidireccional, és a dir, sempre es busca el terme en català per trobar el signe equivalent i els signes es troben en ordre alfabètic. El fet que aquests glossaris només existeixin en paper dificulta l'accessibilitat.

- LSE
 - *Pikara Magazine*

L'any 2013 la revista feminista *Pikara Magazine* va fer públic un glossari feminista en LSE³. El glossari conté termes de la teoria feminista i d'altres que no ho són però que estan definits amb perspectiva de gènere, les creadores comenten a la web que si no existia un signe oficial, han fet una proposta. Actualment el glossari està compost per 65 termes definits en castellà i en euskera i acompanyats d'un vídeo amb l'equivalència dels termes en LSE. A poc a poc, s'han anat afegint vídeos amb les definicions en LSE, tot i que encara no hi són totes. Els termes són de consulta unidireccional i apareixen en ordre alfabètic. Segons Abad (2013), la motivació per realitzar el glossari en LSE va ser que no existia cap eina d'aquestes característiques a la qual la comunitat sorda pogués tenir accés. També considera que la no existència de molts signes per definir termes que en LO són bàsics suposava una dificultat pels intèrprets a l'hora de transmetre missatges en conferències o fòrums i també una barrera per les persones sordes a l'hora de reivindicar els drets de les dones i de participar en espais on es treballen aquestes demandes.

Figura 13. Exemple d'una entrada al glossari de *Pikara Magazine*

«Volem que les nostres companyes sordes ens acompanyin a tots els esdeveniments

³ <http://glosario.pikaramagazine.com/inicio.php?lg=es&sec=inicio>

feministes que celebrem, garantint la plena accessibilitat mitjançant la presència d'intèrprets de llengua de signes i que intèrprets i companyes sordes tinguin la possibilitat de formar-se en gènere.» (Greco i Lucas, 2013)

- *Universitat de Sevilla*

Arran de l'aprovació de la llei que reconeix les llengües de signes espanyoles l'any 2007, la Universitat de Sevilla, a través de la *Unidad de Atención a estudiantes con discapacidad*, desenvolupa una eina⁴ dissenyada a respondre a les necessitats de l'alumnat sord matriculat a la universitat que utilitza la llengua de signes. L'alumnat compta amb intèrprets de llengua de signes que els acompanyen a les classes i actuen com a pont entre la persona sorda i la comunitat universitària. Aquesta eina va dirigida per facilitar la feina dels intèrprets a causa de la gran quantitat de terminologia específica de l'àmbit universitari.

Figura 14. Exemple d'una entrada del glossari de la Universitat de Sevilla

Actualment el glossari conté més de 1.300 termes i està dividit per temàtiques com són: la geografia, el hardware, la història de l'art, les matemàtiques, la pintura, la religió i el software. Segueix un sistema de cerca unidireccional, els termes es troben en ordre alfabètic i quan cliques un terme s'obre una nova finestra amb un vídeo on es pot veure el signe corresponent i es pot llegir una breu definició del terme en castellà.

- ASL
 - *MARIE*

L'any 1974, un grup d'intèrprets de l'àmbit jurídic de Michigan va crear un manual d'ensenyament per altres intèrprets de l'àmbit jurídic, per això, van recopilar una llista d'uns

⁴ <https://sacu.us.es/spp-prestaciones-discapacidad-glosario>

900 termes jurídics comuns per estandarditzar-ne les traduccions. No van crear nous signes, simplement van utilitzar els signes que ja existien per definir els conceptes, de fet, un dels motius que van inspirar la creació d'aquest manual va ser per combatre els nous sistemes de signes i preservar d'aquesta manera la integritat de la ASL. Tot i que ja no es pot trobar el manual original, el Mid-America Regional Interpreter Education Center (MARIE) va fer una selecció dels 300 termes més utilitzats i es poden consultar en ASL a la web del National Consortium of Interpreter Education Centers (NCIEC)⁵.

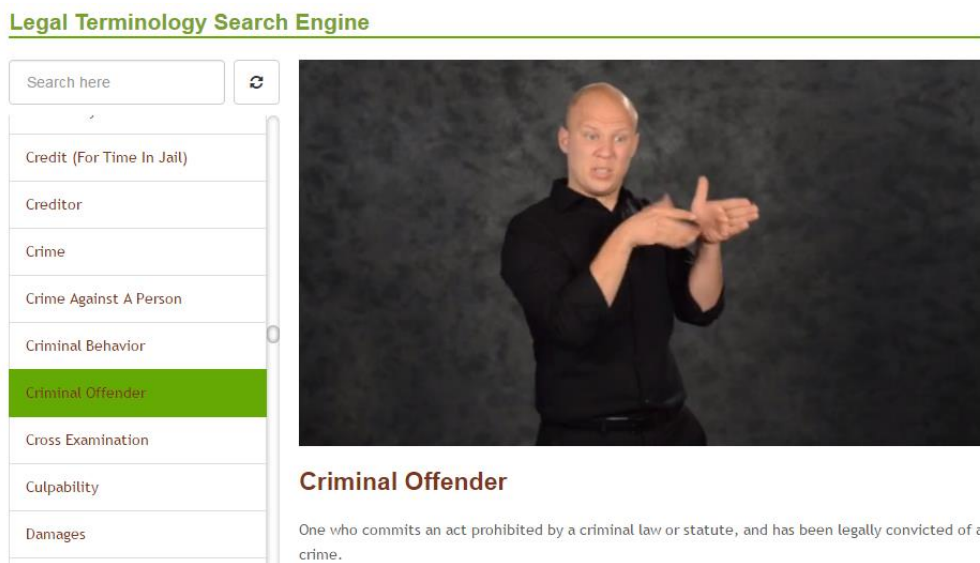

Figura 15. Exemple d'una entrada del glossari del NCIEC

Els termes s'ordenen alfabèticament i cadascun té el seu equivalent en LS, aquells que no disposen d'un signe equivalent a la llengua oral, s'han definit mitjançant paràfrasis i tots ells van acompanyats d'un exemple per comprendre'n millor el significat.

- Handspeak⁶

És un diccionari d'ASL però conté llistes de terminologia específica sobre països, ciutats, menjar, salut, educació, signoms i animals. Els termes s'ordenen alfabèticament mitjançant una llista, quan cliques sobre un terme apareix un GIF amb el signe equivalent, una breu definició en anglès i una nota sobre l'etimologia del signe. A més a més de poder buscar un signe a través de la paraula en la llengua oral, estan treballant perquè el diccionari pugui ser bidireccional i es puguin fer consultes d'ASL a l'anglès. Per buscar l'equivalència anglesa d'un signe s'utilitzen diversos mecanismes de cerca, com la configuració de la mà, el

⁵ <http://www.interpretereducation.org/specialization/legal/terminology/>

⁶ <https://www.handspeak.com/word/category/>

moviment i la localització.

ASL sign for: H1N1 flu virus

Definition

Highly contagious flu-like virus.

Grammar

Note

ASL neologism in 2009. The handshape "H" represents the alphabetical letter H and the second part of this signed ASL represents a double of the "1".

Figura 16. Exemple d'una entrada de *Handspeak*

- BSL
 - *Science Signs*

L'any 2005 persones sordes especialitzades i especialistes en BSL de la University of Wolverhampton van crear aquest glossari⁷ després de comprovar que moltes universitats d'arreu d'Anglaterra utilitzen terminologia específica per cada assignatura i que és difícil trobar els signes equivalents per a tots els termes.

abduction

Movement away from the mid-line of the body.

Related terms:

- ▶ [abduction](#)
- ▶ [pronation](#)
- ▶ [plantar-flexion](#)
- ▶ [dorsi-flexion](#)
- ▶ [plantar-flexion](#)
- ▶ [circumduction](#)
- ▶ [supination](#)
- ▶ [abduction](#)
- ▶ [adduction](#)
- ▶ [adduction](#)

Figura 17. Exemple d'una entrada a *Science Signs*

⁷ <http://www.sciencesigns.ac.uk/>

Els signes estan dividits en els següents àmbits: anatomia, biologia, química, genètica, física, ciència ambiental, geografia i geologia. Quan cliques sobre un terme es descarrega el vídeo amb el signe corresponent directament a l'ordinador, no apareixen per visualitzar-los directament a la web. Els termes apareixen en ordre alfabètic mitjançant una llista i al costat del terme apareix una nota sobre com s'articula el signe però no apareix una definició en anglès del terme.

3. CREACIÓ DEL GLOSSARI

En aquest apartat, expliquem com s'ha realitzat la recopilació de signes i com s'han escollit els termes pel glossari. A més a més, exposarem els mecanismes pels quals s'han creat i donarem alguns exemples.

3.1. Recopilació de signes

La recopilació de signes s'ha realitzat arran de la visualització d'una cinquantena de vídeos, tant en LSC com en LSE, sobre temàtiques feministes i LGTBI. En concret, els vídeos pertanyien als canals de YouTube de la CNSE i del Casal Lambda, entre d'altres.

El glossari s'ha realitzat agafant com a base alguns dels termes del glossari feminista de LSE realitzat per *Pikara Magazine* i s'ha complementat amb el *Vocabulari terminològic LGBT* realitzat pel TERMCAT. El llistat de termes (apartat 8), compost per 71 termes, apareix en ordre alfabètic per facilitar la cerca. Per alguns dels termes que en formen part ja existia un signe i per alguns altres s'ha fet una proposta neològica. A continuació, podeu veure la classificació, descripció i justificació de les propostes neològiques.

3.2. Classificació, descripció i justificació de les propostes neològiques

Un cop realitzada la gravació dels signes que formen part del glossari, s'han classificat segons els mecanismes de creació de neologismes definits per Gras (2002) i explicats a l'apartat 2.3. Per configurar el glossari s'han fet servir tots els mecanismes excepte el procés d'inicialització, ja que com la mateixa autora comenta és un mecanisme poc popular entre els

usuaris de la LSC. A continuació, es poden veure alguns dels exemples dels signes creats juntament amb una explicació del seu significat, com s'han creat i de la glossa corresponent. La glossa és el sistema que s'utilitza per a la transcripció de la llengua de signes, ja que en tractar-se d'una llengua gestual i no oral, és difícil transcriure-la al paper. En glossa, els signes es transcriuen sense temps verbal ni marca de persona i s'escriuen en majúscula.

3.2.1. Composició

En aquest cas, s'ha creat el signe poliamor partint del seu significat, que vol dir poder estimar a més d'una persona alhora, per això, s'han unit els signes AMOR i MÚLTIPLE.

- Terme: Poliamor
- Glossa: AMOR + MÚLTIPLE

a. AMOR

b. MÚLTIPLE

Figura 18. Exemple de POLIAMOR

Per produir el signe BIFÒBIA es componen els signes BISEXUAL i ANTI, ja que segons el TERMCAT el terme significa aversió a les persones bisexuals. En llengua de signes les marques de negació sempre van al final, és per això que el prefix «anti-» se situa en segona posició.

- Terme: Bifòbia
- Glossa: BISEXUAL + ANTI

a. BISEXUAL

b. ANTI

Figura 19. BIFÒBIA

3.2.2. Paràfrasi

Com podem veure, per realitzar aquest signe cal produir quatre signes, per tant, ja no es tracta de composició, sinó de paràfrasi. Una persona intersexual és una persona que neix amb

genitals femenins i masculins, per tant, el signe representa la idea de tenir ambdós genitals.

- Terme: Intersexual
- Glossa: GENITALS + HOME + DONA + DINS

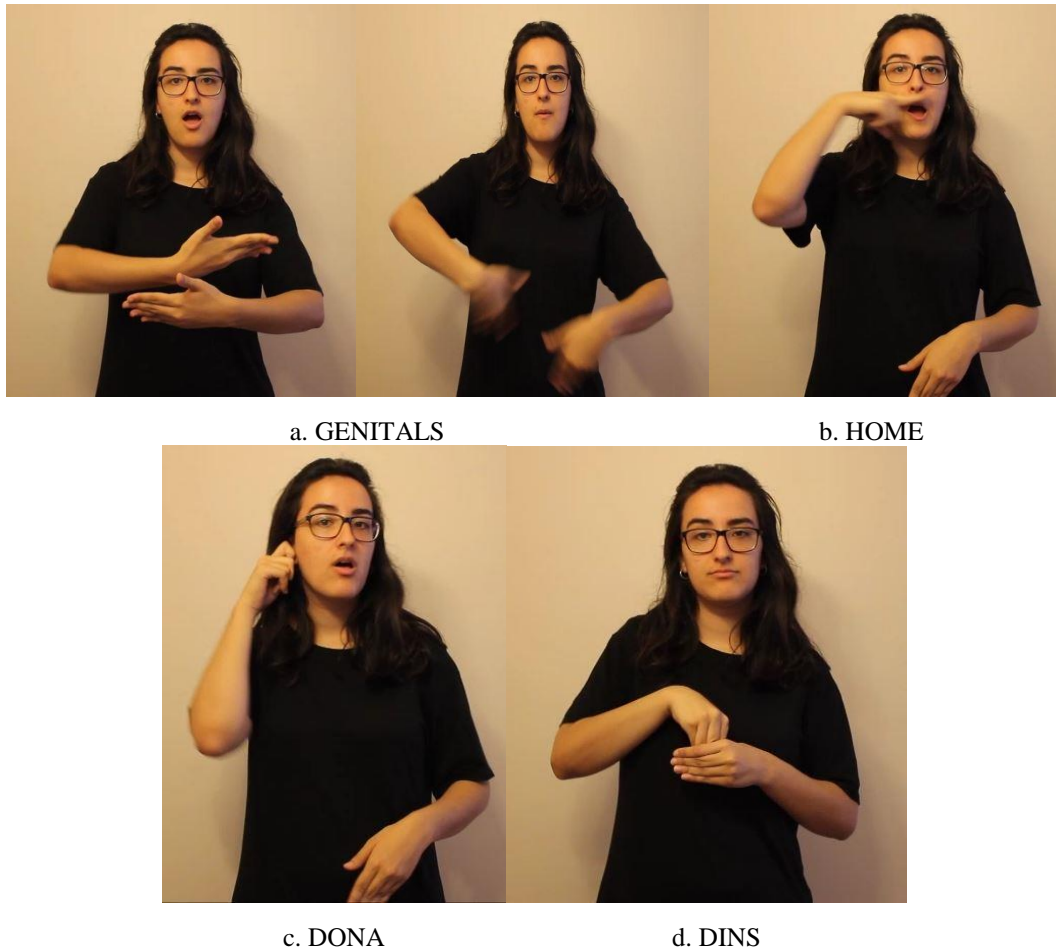

Figura 20. Exemple de la paràfrasi INTERSEXUAL

Per crear el signe cosificació, s'ha partit del seu significat, és a dir, tractar els cossos, en especial de les dones, com si fossin objectes. Per produir-lo s'han unit tres signes: COS, IGUAL i COSA.

- Terme: Cosificació
- Glossa: COS + IGUAL + COSA

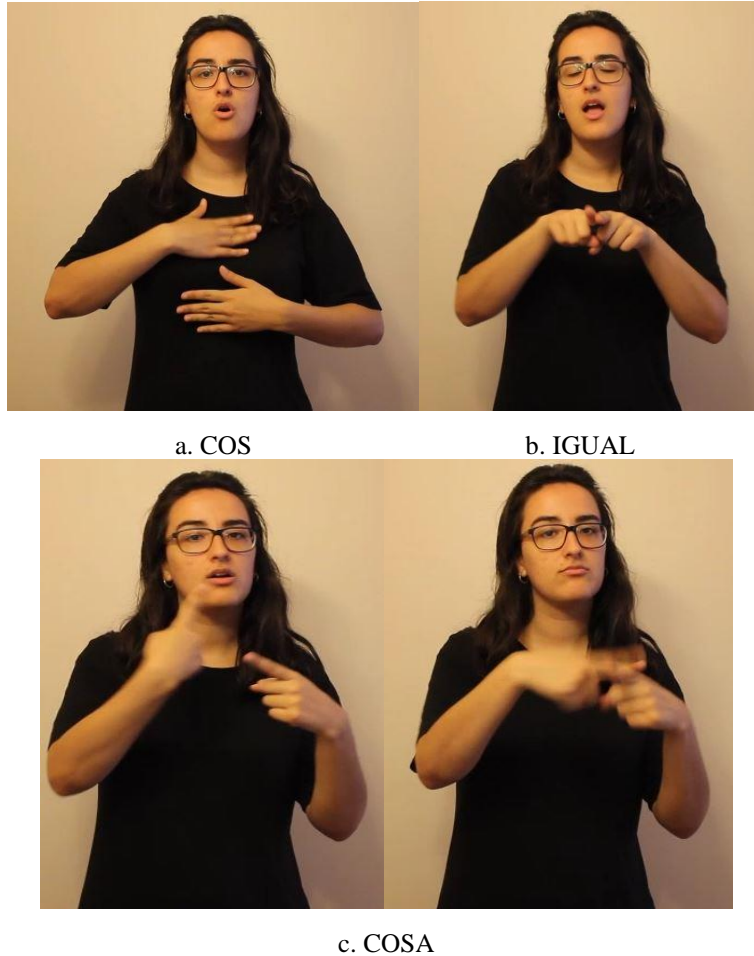

Figura 21. Exemple del signe COSIFICACIÓ

3.2.3. *Classificadors*

Com hem comentat anteriorment, els classificadors faciliten molt la creació de neologismes en llengua de signes. Malgrat utilitzar-se un classificador, també és un signe creat mitjançant composició. Partim d'un terme anglès que encara no té cap traducció en català o castellà, per tant, és un concepte bastant nou. A través del significat, que en aquest cas fa referència als homes que s'asseuen amb les cames obertes al transport públic ocupant l'espai de la resta de persones, podem representar de manera molt visual aquesta conducta a través del classificador que indica l'obertura de cames.

- Terme: Manspreading
- Glossa: HOME + (CL) obrir cames

a. HOME

b. (CL) obrir cames

Figura 22. Exemple de MANSREADING

3.2.4. Sintagmació

En aquest cas, tenim més d'una paraula en llengua oral, per tant, com hem comentat a l'apartat 2.3, parlarem de sintagmació quan s'hagi de representar en LS un terme que en LO està format per més de dues paraules i es pot considerar un sintagma independent. Una educació afectivo-sexual és aquella que promou les relacions respectuoses i equitatives i contribueix al coneixement del propi cos i de les emocions.

- Terme: Educació afectivo-sexual
- Glossa: EDUCAR + AFECTE + SEXE

a. EDUCAR

b. AFECTE

c. SEXE

Figura 23. Exemple del signe Educació afectivo-sexual

De la mateixa manera que en el cas anterior, per produir el signe per «divisió sexual del

treball» (veure figura 10) cal utilitzar diverses unitats. Segons la Fundació SURT, la divisió sexual del treball fa segles que es produeix i estableix que tradicionalment els homes realitzen feines remunerades fora de casa i, en canvi, les dones s'encarreguen del treball reproductiu i de cures a l'àmbit privat. En aquest cas, també és molt important l'ús de l'espai, ja que cal situar el signe HOME i el signe DONA en costats oposats per mantenir la referència al llarg del discurs.

- Terme: Divisió sexual del treball
- Glossa: PARTIR + DIVISIÓ + TREBALL + HOME + DONA

3.2.5. Dactilològic

En el següent cas, com en LO el terme està representat amb sigles, la proposta és fer-ho igual en LS mitjançant el dactilològic. De totes maneres, que en aquest cas s'hagi fet aquesta proposta, no vol dir que sempre que en LO hi hagi unes sigles es signen utilitzant el dactilològic (veure figura 11). Les sigles «BDSM» fan referència a pràctiques sexuals no convencionals com són: el *bondage*, la disciplina, la dominació i la submissió i el sadomasoquisme.

- Terme: BDSM
- Glossa: B + D + S + M

Figura 24. Exemple del signe BDSM

3.2.6. *Mateixa semàntica*

Per produir aquest signe s'utilitza un signe amb la mateixa semàntica, com és el cas del verb acceptar.

- Terme: Consentiment
- Glossa: ACCEPTAR

Figura 25. Exemple del signe CONSENTIMENT

3.2.7. *Modificació del lloc d'articulació*

El terme triangle rosa prové del distintiu en forma de triangle invertit de color rosa que els nazis utilitzaven per identificar els gais als camps de concentració. Amb el temps, el col·lectiu gai l'ha acceptat com a propi i ara és un símbol conegut. El signe consisteix a realitzar la forma del triangle invertit ancorat al pit, just on duïen aquesta identificació als camps de concentració, amb els dits índex i polze de les dues mans i posteriorment afegir el signe que representa el color rosa. Com es pot observar a la figura 26, el signe no es realitza a l'espai neutre, sinó que s'articula de manera icònica.

- Terme: Triangle rosa
- Glossa: TRIANGLE + ROSA

Figura 26. Exemple del signe TRIANGLE ROSA

3.3. Discussió

Després de comentar amb exemples tots els mecanismes de creació de neologia utilitzats per configurar el glossari, extraurem unes breus conclusions i comentarem algunes de les dificultats que hem trobat pel camí.

El glossari està format per 71 termes, 28 dels quals ja existien i només s'han recopilat. Dels 43 termes pels quals s'ha fet una proposta terminològica, 20 han estat formats per composició, 11 per sintagmació, 10 han estat creats mitjançant paràfrasi, 3 amb classificadors, 2 amb una modificació del lloc d'articulació, 1 amb el dactilològic i 1 amb un altre signe amb la mateixa semàntica. Com podem observar, el mètode de creació que produeix més neologismes és la composició, seguit de la sintagmació i la paràfrasi.

Un aspecte que cal comentar sobre la creació de neologismes són algunes de les dificultats a l'hora de crear-los. En un principi, el llistat de termes original era una mica més extens, però incloïa paraules angleses, com per exemple *purplewashing*, que ni tan sols tenen un equivalent en català o en castellà i que per fer una proposta neològica per la qual es pogués entendre el significat del terme, caldria fer una paràfrasi massa llarga. També hem trobat que teníem sintagmes llargs en llengua oral que es traduïen en sintagmacions molt llargues en llengua de signes. Una altra dificultat eren els termes poc icònics, ja que en tractar-se de

conceptes molt abstractes, no era possible fer una proposta icònica en LS mitjançant classificadors i això pot provocar que utilitzem la proposta de signe i no es pugui entendre el significat pel context. I per últim, també hem trobat que hi havia alguns termes que ja existien en LS però no tenien marca de gènere, com és el cas dels signes *drag-king* i *drag-queen*, ja que el primer terme és més desconegut en l'àmbit general i per tant, no existia la flexió de gènere. Això s'ha resolt afegint la marca de gènere davant el signe ja existent.

Per altra banda, també hem trobat que signes que d'entrada podien semblar difícils de crear perquè estaven en anglès i no tenien equivalent en castellà o català, com és el cas de *manspreading* (veure figura 22), després han resultat fàcils de resoldre. Això és gràcies al fet que el terme és molt visual, i per tant, és fàcil produir-lo en LS mitjançant classificadors.

Per acabar, caldria comentar que encara queda molta feina per fer, ja que a part d'afegir més signes al glossari, també cal fer accessibles en llengua de signes les definicions dels termes, ja que aquesta és la llengua pròpia de les persones signants. A més a més, seria molt interessant poder crear mecanismes de cerca bidireccional, de LS a LO i inversa, com ja existeixen en certs glossaris o diccionaris d'altres LS (veure apartat 2.4). Actualment un dels problemes dels diccionaris o glossaris actuals és que si trobes un signe que no saps què vol dir, no pots buscar el seu equivalent en LO (Barberà i Ribera, 2010).

Un cop creats tots els signes del llistat de termes, es van validar les propostes neològiques amb dos professors sords de la Universitat Pompeu Fabra. Posteriorment, es van gravar els vídeos de tots els signes per poder fer-los accessibles al bloc.

4. CREACIÓ DEL BLOC DE DIFUSIÓ

Tot i que la idea inicial era crear una pàgina web, finalment, s'ha creat un bloc, ja que a part de no tenir cap cost econòmic anual, cosa que sí que passa amb el domini d'una pàgina web, és molt més fàcil d'editar i de consultar per usuaris sense coneixements experts d'informàtica. És per això que s'ha creat el bloc a *Wordpress*⁸ amb una adreça fàcil de buscar. Per poder enllaçar els vídeos al bloc primerament s'han penjat a YouTube i a la descripció de cada vídeo s'ha inclòs l'enllaç del bloc.

⁸ <https://glossarilscantipatriarcal.wordpress.com/>

Un cop entres al bloc, pots veure una llista ordenada alfabèticament i sota cada lletra hi pots trobar els termes i signes corresponents juntament amb una breu definició dels termes. A més a més, a través de l'eina de cerca dins el bloc, pots escriure el terme que vols trobar i t'apareix l'entrada corresponent.

Figura 27. Organització del bloc

A

ALIAS FEMINISTA

Definició: Un aliat feminista és un home que comparteix i dona suport a la lluita feminista.

Figura 28. Exemple d'entrada al bloc

5. CONCLUSIONS

Com plantejàvem a l'inici del treball, els objectius que preteníem aconseguir eren la creació d'un glossari antipatriarcal en llengua de signes catalana i la creació d'una plataforma a internet per poder fer-lo accessible i difondre'l. El glossari no està format només per signes ja existents, que hem recopilat gràcies a vídeos que hem pogut consultar a YouTube, sinó també per neologismes formats a partir dels criteris típics de les LS descrits per Gras (2002) i d'altres criteris. Arran dels mecanismes de creació de neologia en llengua de signes presentats a l'apartat 2.3, hem pogut crear signes que trobàvem importants i imprescindibles per aquest glossari. En total el glossari conté 71 termes, 48 dels quals han estat creats amb els mecanismes descrits a l'apartat 2.3 i el criteri de creació més utilitzat ha estat la composició.

A l'hora de crear neologismes també trobem algunes dificultats, ja sigui perquè hi ha termes en anglès sense traducció en LO pels quals caldria fer una paràfrasi molt llarga, perquè hi ha sintagmes en LO que es tradueixen en sintagmacions també llargues o perquè hi ha termes poc icònics que fan difícil l'expressió en LS. A més a més, alguns termes ja existents en LS no tenien marca de gènere, com és el cas dels signes *drag-king* o *sororitat*, això s'ha resolt afegint la marca de gènere davant el signe ja existent.

Per acabar, caldria comentar que encara queda molta feina per fer, ja que a part d'afegir més signes al glossari, també cal fer accessibles en llengua de signes les definicions dels termes, ja que aquesta és la llengua pròpia de les persones signants. A més a més, seria molt interessant poder crear mecanismes de cerca bidireccional, de LS a LO i inversa, com ja existeixen en certs glossaris o diccionaris d'altres LS (veure apartat 2.4). Actualment un dels problemes dels diccionaris o glossaris actuals és que si trobes un signe que no saps què vol dir, no pots buscar el seu equivalent en LO (Barberà i Ribera, 2010).

La inspiració per dur a terme aquest treball ha estat el glossari feminista en LSE de *Pikara Magazine*, ja que com hem comentat anteriorment, no existeix cap glossari terminològic sobre aquest àmbit en llengua de signes catalana. Per tant, aquest treball és un punt de partida d'una feina que no té fi, ja que encara queden molts termes per crear i afegir, perquè la llengua de signes és una llengua viva i n'hi haurà molts que s'aniran creant amb el temps.

6. BIBLIOGRAFIA

Allen, C.; Hualand, H. (2009). *Deaf people and human rights*. World Federation of the Deaf.

Barberà, G. (2013) La gramàtica de l'espai en la llengua de signes catalana (LSC). *Llengua nacional*, 82, p. 28-30.

Barberà, G.; Ribera, E. (2010). Lexicografia de les llengües de signes i l'estat de la lexicografia en la LSC. Dins Martí, J. / Mestres, J. M. (ed.): *Les llengües de signes com a llengües minoritàries: perspectives lingüístiques, socials i polítiques. Actes del seminari del CUIMPB-CEL 2008*, p. 207-237. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.

DOMAD (2002a): *Vocabulari específic de la llengua de signes catalana (LSC). Àrees de coneixement del medi natural i ciències de la naturalesa*. Barcelona: FESOCA.

DOMAD (2002b): *Vocabulari específic de la llengua de signes catalana (LSC). Àrees de coneixement del medi social i cultural i ciències socials*. Barcelona: FESOCA.

Frigola, S. (2010). La comunidad sorda de Catalunya. Dins Martí, J. / Mestres, J. M. (ed.): *Les llengües de signes com a llengües minoritàries: perspectives lingüístiques, socials i polítiques. Actes del seminari del CUIMPB-CEL 2008*, p. 29-54. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.

Gras, V. (2002). Trabajo de creación terminològica en Lengua de Signos: los Vocabularios Específicos en Lengua de Signos Catalana. *Faro del Silencio*, 189, p. 41-45.

Instituto Nacional de Estadística. (2005). *Encuesta sobre discapacidades, deficiencias y estado de la salud*. Madrid: Instituto Nacional de Estadística.

Llei 17/2010, del 3 de juny, de la llengua de signes catalana, BOE 156 § I (2004).

7. WEBGRAFIA

Abad, I. (2013). *Pikara Magazine lanza el Glosario Feminista en Lengua de Signos*. Recuperat de: <http://www.pikaramagazine.com/2013/11/pikara-magazine-lanza-el-glosario-feminista-en-lengua-de-signos/> [Consultat el: 17 de maig de 2017]

Asociación de Sordociegos de España. (2009). *Jornada Mujer Sorda y Sordociega* [Vídeo]. Recuperat de: <https://www.youtube.com/watch?v=jHeF34ecKto&feature=youtu.be> [Consultat el: 25 d'abril de 2017]

Confederación Estatal de Personas Sordas. (2016). *La CNSE con las personas sordas LGTBI* [Vídeo]. Recuperat de: <https://www.youtube.com/watch?v=yL3F8mCONRE> [Consultat el: 25 d'abril de 2017]

Confederación Estatal de Personas Sordas. (2012). *Manifiesto de la CNSE en el Día Internacional contra la Violencia de Género* [Vídeo]. Recuperat de: https://www.youtube.com/watch?v=Fewh_HoGgMI [Consultat el: 25 d'abril de 2017]

Confederación Estatal de Personas Sordas. (2014). *Manifiesto CNSE 2014 en el Día Internacional de la Eliminación de la Violencia contra las Mujeres* [Vídeo]. Recuperat de: <https://www.youtube.com/watch?v=kSuBFa1jGIM> [Consultat el: 25 d'abril de 2017]

Confederación Estatal de Personas Sordas. (2016). *2016 es el Año de la Visibilidad Bisexual en la Diversidad* [Vídeo]. Recuperat de: <https://www.youtube.com/watch?v=pqt2N3aRZ1o> [Consultat el: 25 d'abril de 2017]

Confederación Estatal de Personas Sordas. (2016). *Manifiesto en el Día Internacional contra la Violencia de Género - 25 Noviembre 2016* [Vídeo]. Recuperat de: <https://www.youtube.com/watch?v=V4hA1OPTlq8> [Consultat el: 25 d'abril de 2017]

<https://sacu.us.es/spp-prestaciones-discapacidad-glosario-geografia> [Consultat el: 26 de maig de 2017]

Instituto de la mujer de Extremadura. (2012). *¿Qué es la violencia de género? Lengua de*

Signos [Vídeo]. Recuperat de: <https://www.youtube.com/watch?v=MhIfaPNLOvY> [Consultat el: 25 d'abril de 2017]

Jbuscato. (2010). *Día de la Mujer Trabajadora* [Vídeo]. Recuperat de: <https://www.youtube.com/watch?v=t-g6MCxe8n4&feature=youtu.be> [Consultat el: 25 d'abril de 2017]

Lapiak, J. (2017). *Handspeak*. Recuperat de: <https://www.handspeak.com/word/category/index.php?dict=health> [Consultat el: 26 de maig de 2017]

National Consortium of Interpreter Education Centers. (s.d.). *Legal terminology*. Recuperat de: <http://www.interpretereducation.org/specialization/legal/terminology/> [Consultat el: 26 de maig de 2017]

Pikara Magazine. (2013). *Lenguas diversas, luchas comunes*. Recuperat de: <http://www.pikaramagazine.com/2013/11/lenguas-diversas-luchas-comunes/> [Consultat el: 19 d'abril de 2017]

Pikara Magazine. (s.d.). *Lengua de signos española*. Recuperat de: <http://glosario.pikaramagazine.com/inicio.php?lg=es&sec=inicio> [Consultat el: 3 maig de 2017]

Quer et al. (2005). *Portal de la Llengua de Signes Catalana*. Recuperat de: <http://blogs.iec.cat/lsc/> [Consultat el: 19 d'abril de 2017]

Sords LGTB. (2008). *Presentación SordsLGTB Valencia* [Vídeo]. Recuperat de: <https://www.youtube.com/watch?v=Py55wmiRruI&feature=youtu.be> [Consultat el: 25 d'abril de 2017]

Sords LGTB. (2010). *Manifiesto dia visibilidad lèsbica* [Vídeo]. Recuperat de: <https://www.youtube.com/watch?v=nK77fmulx1U&feature=youtu.be> [Consultat el: 25 d'abril de 2017]

SURT. (s.d.). *Maleta Pedagògica: Un equipatge per a la interculturalitat*. Recuperat de: <http://www.surt.org/maletaintercultural/index.php?vlg=1&vmd=2&vtp=0&vit=6&tex=16> [Consultat el: 12 de maig de 2017]

TERMCAT. (2017). *Vocabulari terminològic LGBT*. Recuperat de: http://www.termcat.cat/ca/Diccionaris_En_Linia/164/Fitxes/catal%C3%A0/A/ [Consultat el: 25 maig de 2017]

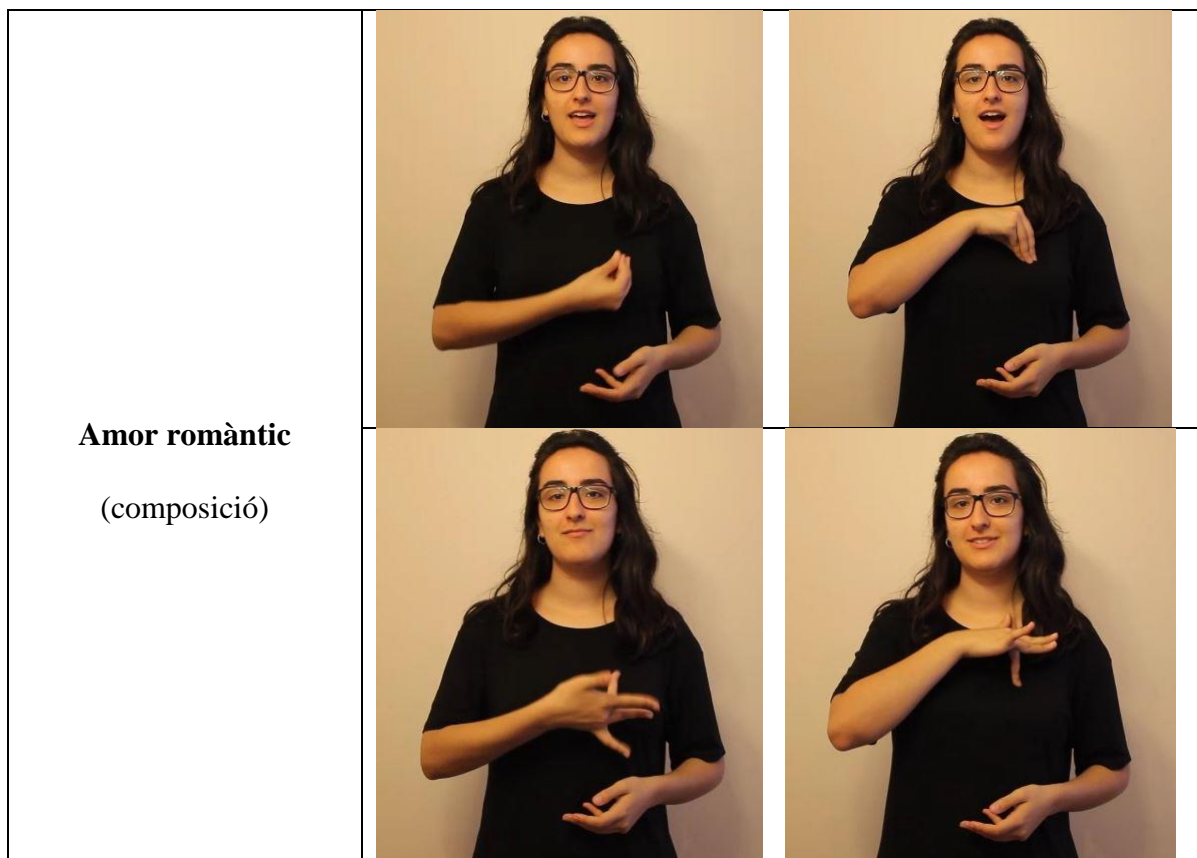
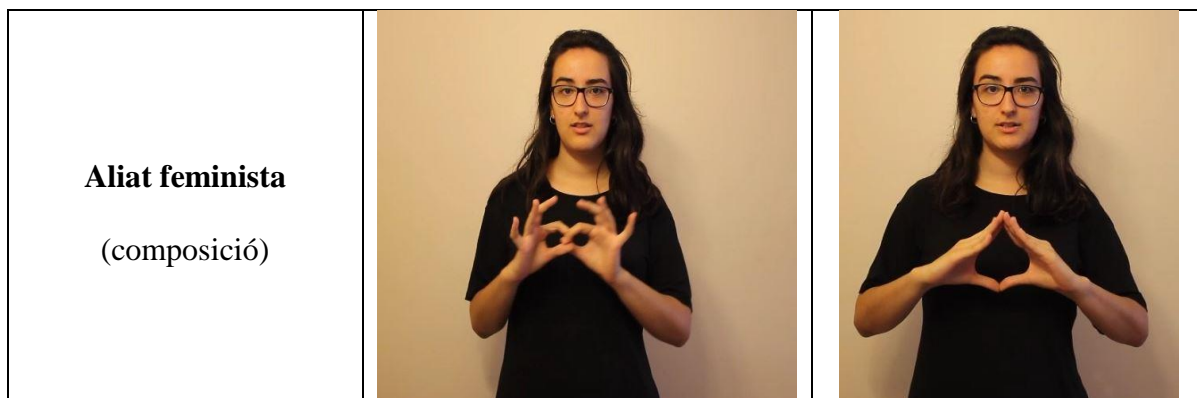
TV WebVisual. (2016). *Trobada LGTB a Barcelona* [Vídeo]. Recuperat de: <https://youtu.be/1IhDjgp5VIg> [Consultat el: 25 d'abril de 2017]

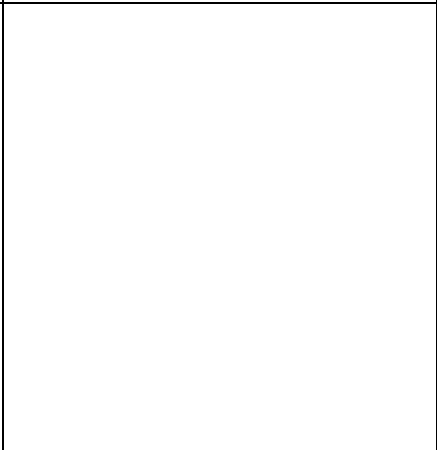
Universidad de Sevilla. (2013). *Glosario en Lengua de Signos Española*. Recuperat de:

University of Wolverhampton. (2005). *ScienceSigns*. Recuperat de: <http://www.sciencesigns.ac.uk/> [Consultat el: 26 de maig de 2017]

8. ANNEX

- A

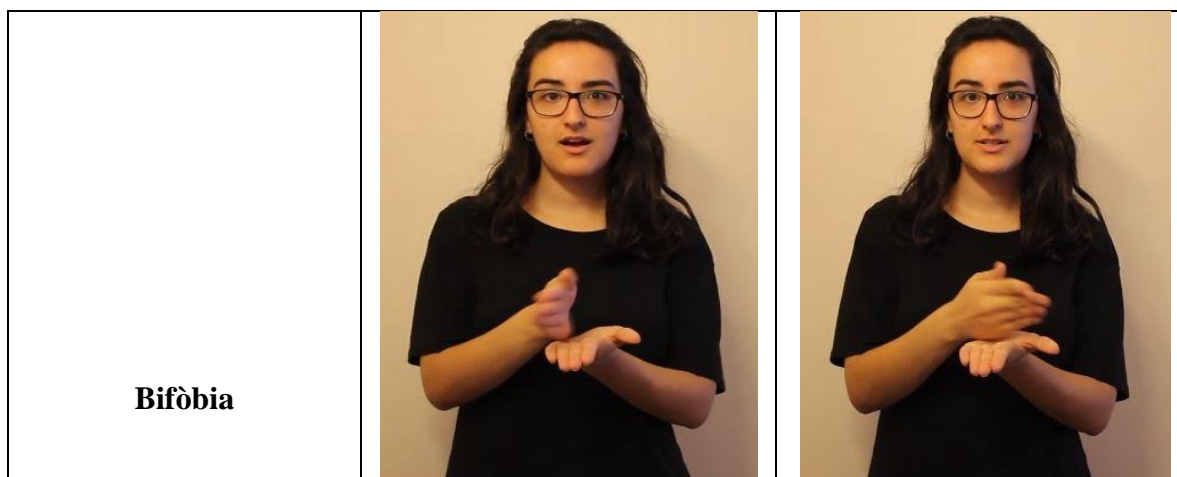
<p>Androcentrisme (classificador)</p>		
		

<p>Andrògin (composició)</p>		
---	--	---

Autodefensa feminista (sintagmació)		
		

Avortament voluntari		
		

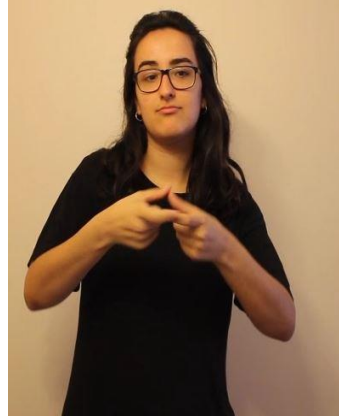
- **B**

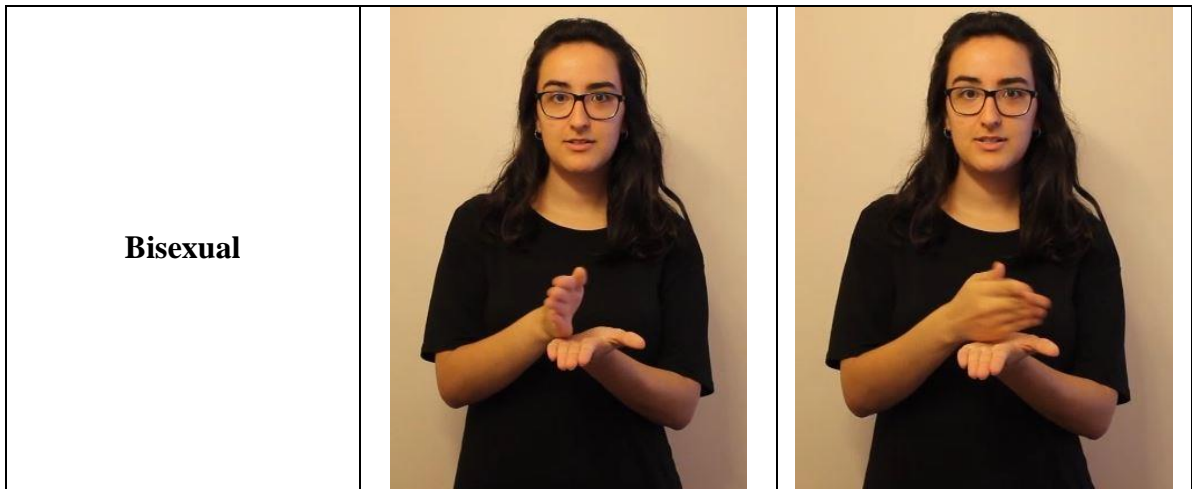
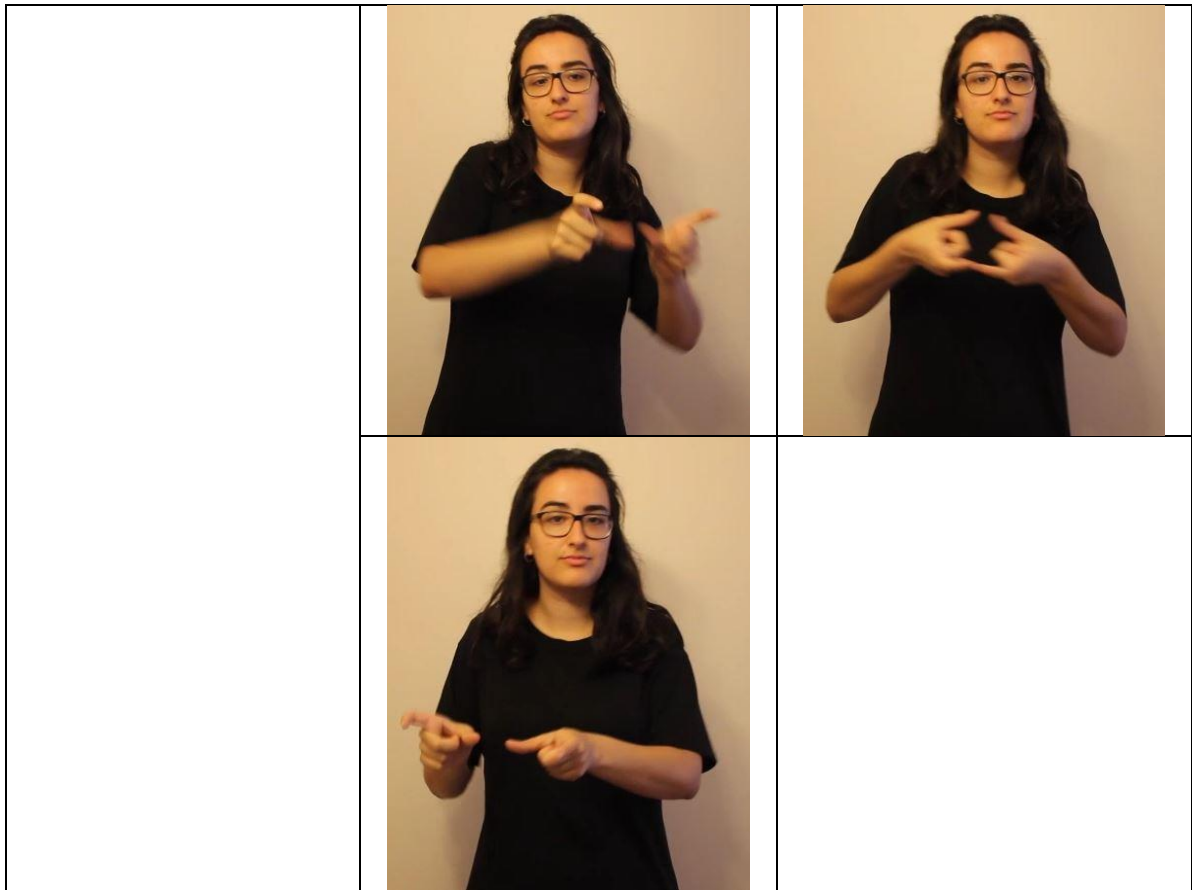

(composició)

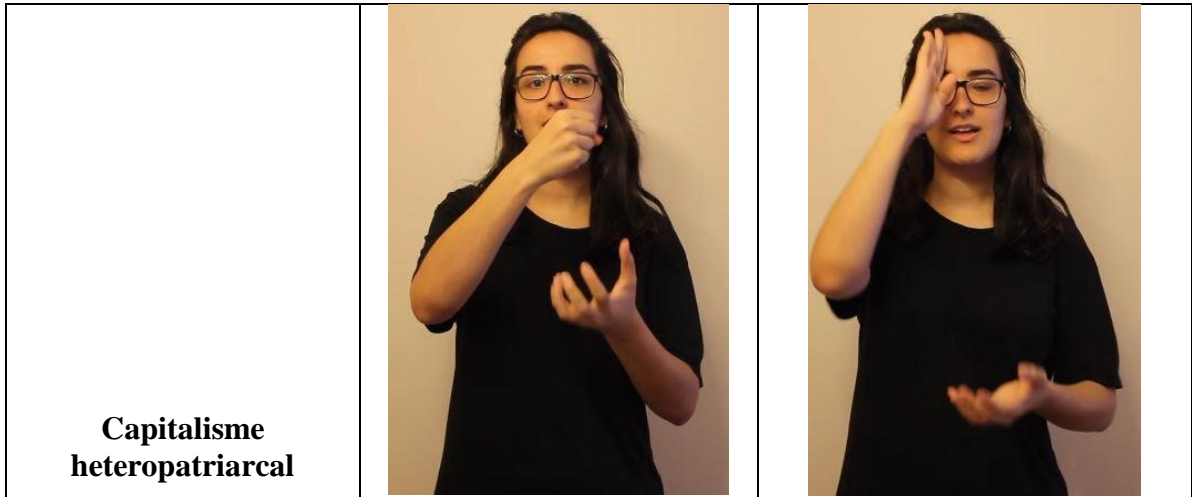
Binarisme de gènere
(sintagmació)

- C

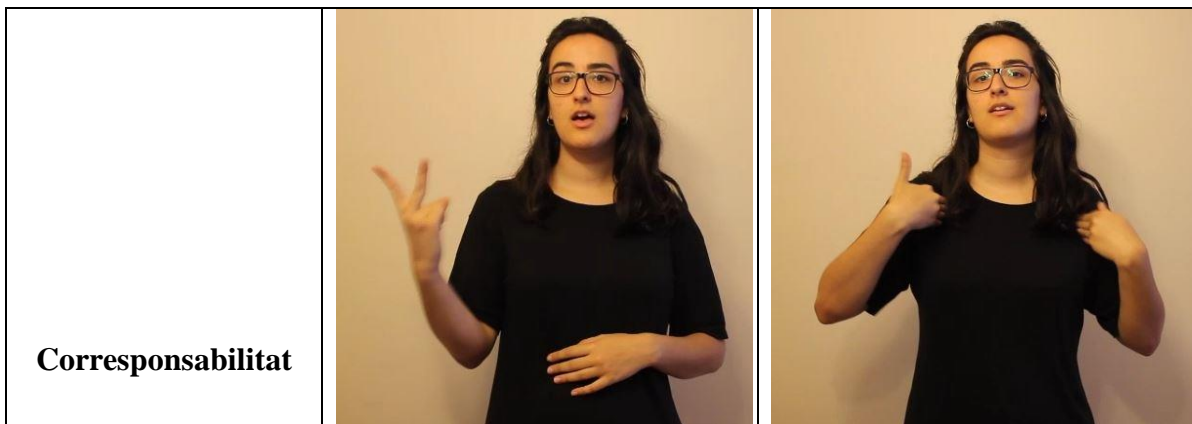
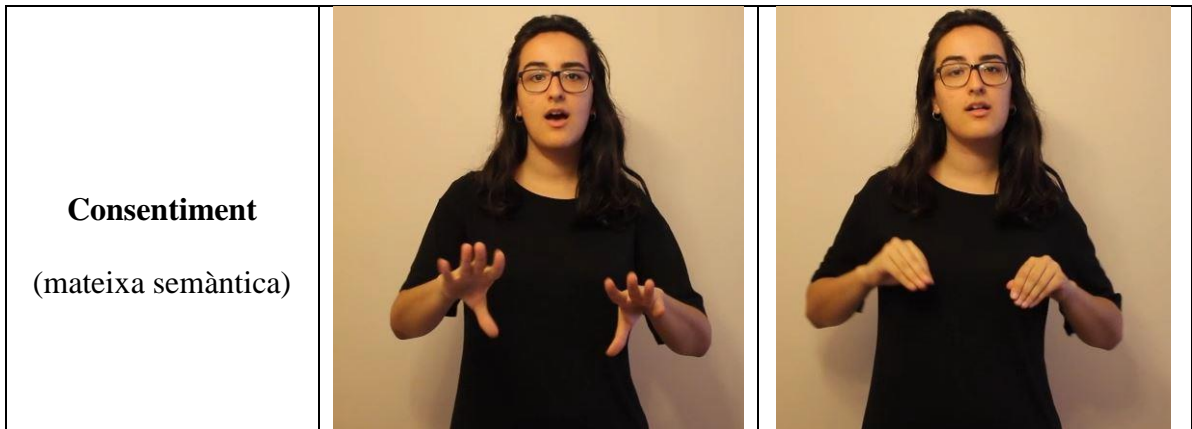

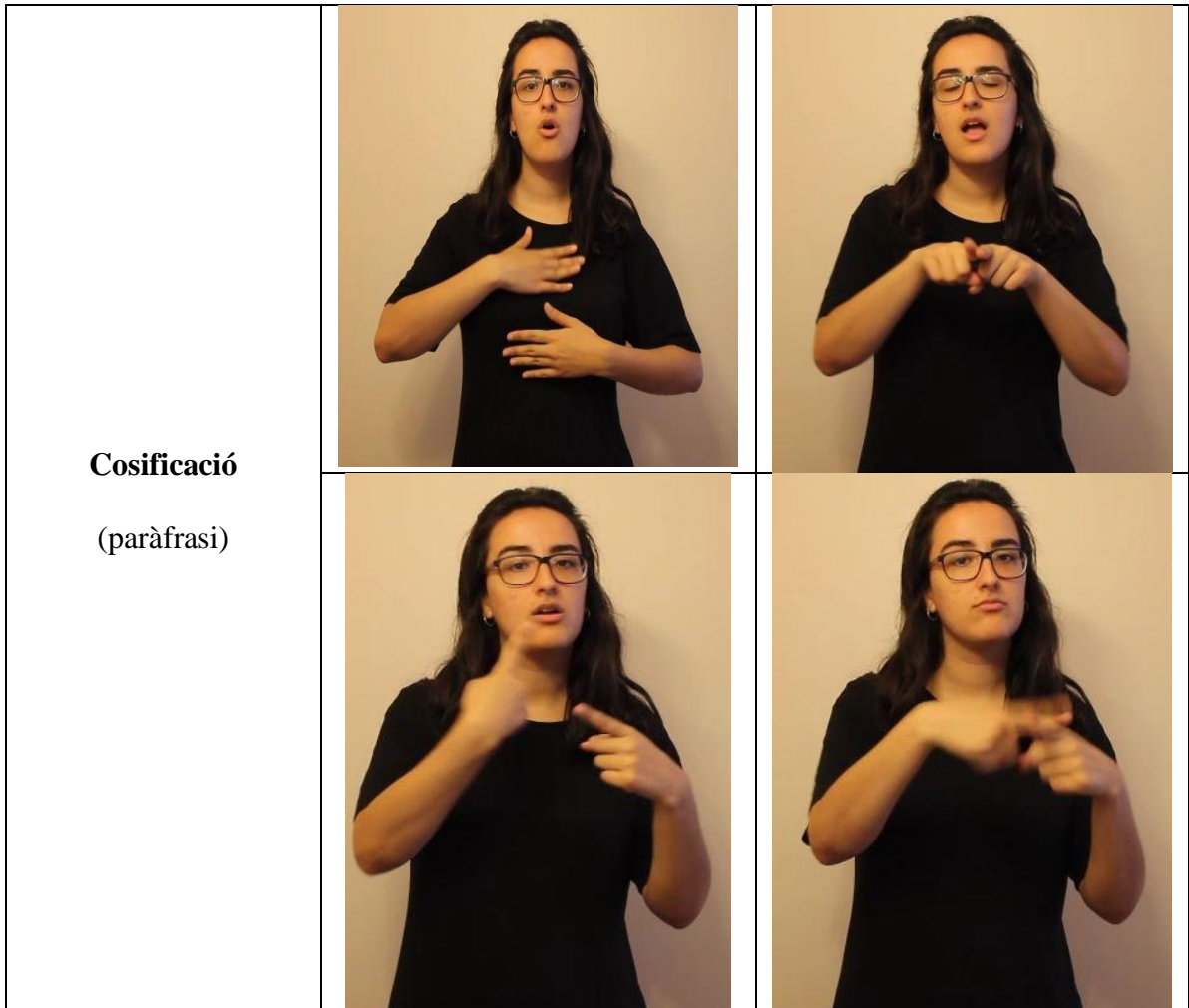
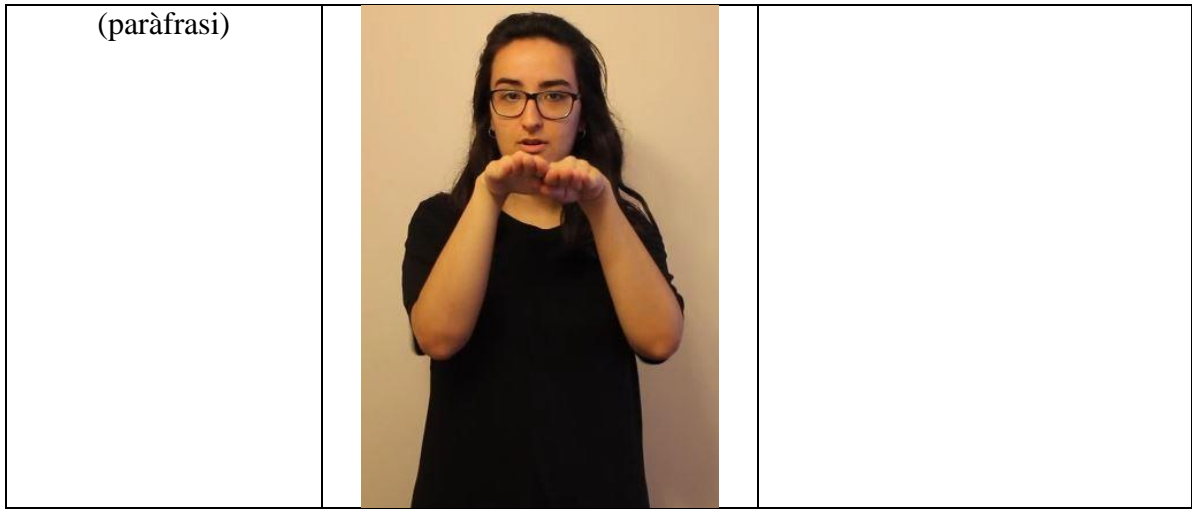
(sintagmació)

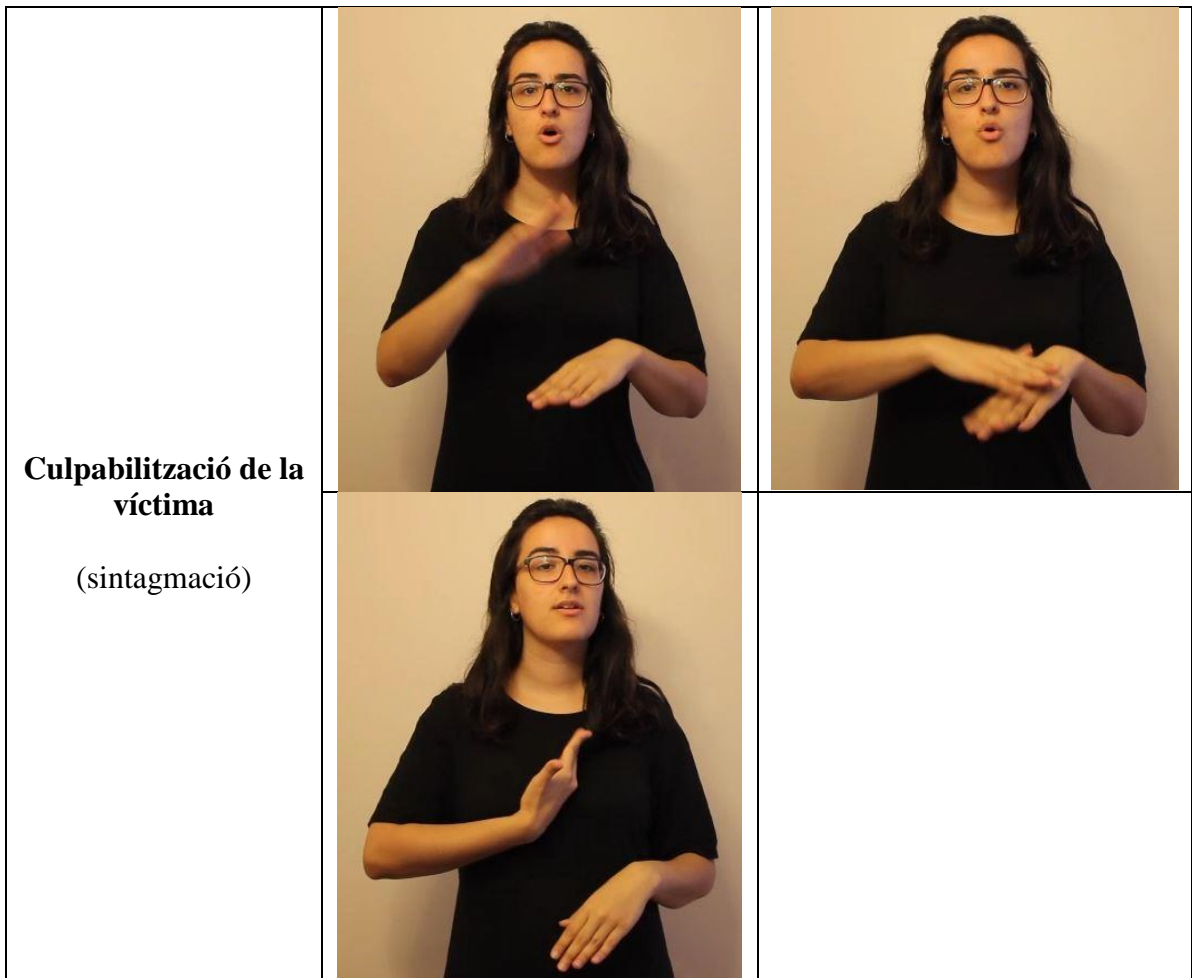

Cisgènere

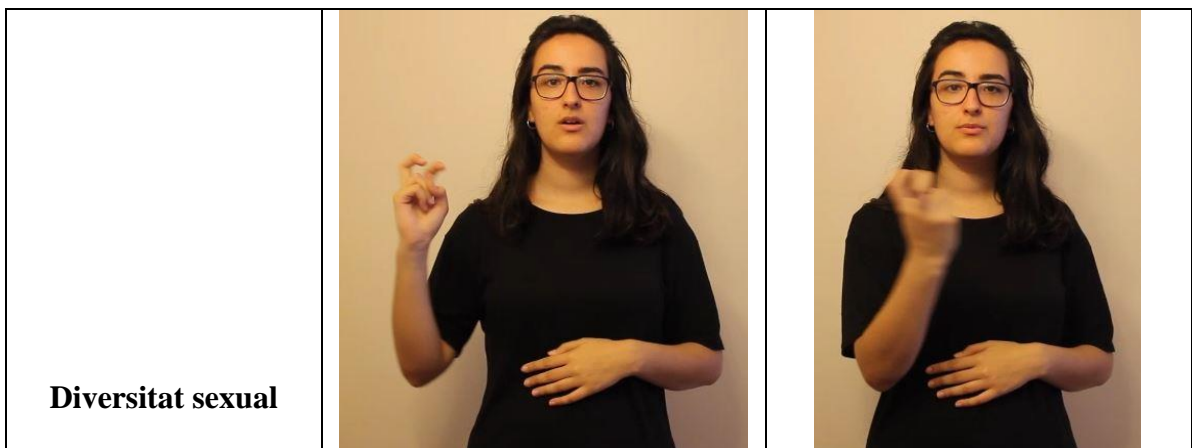
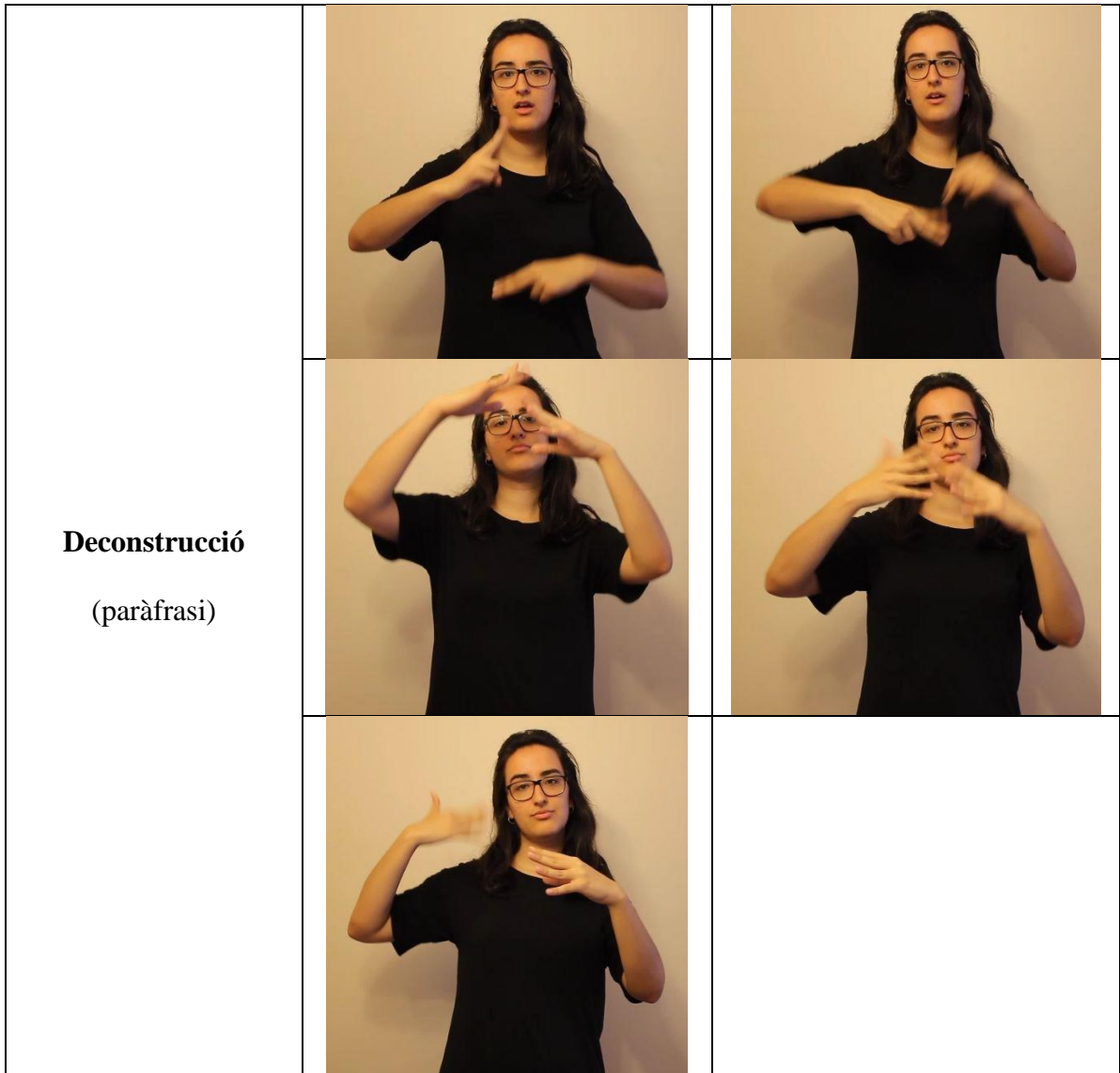

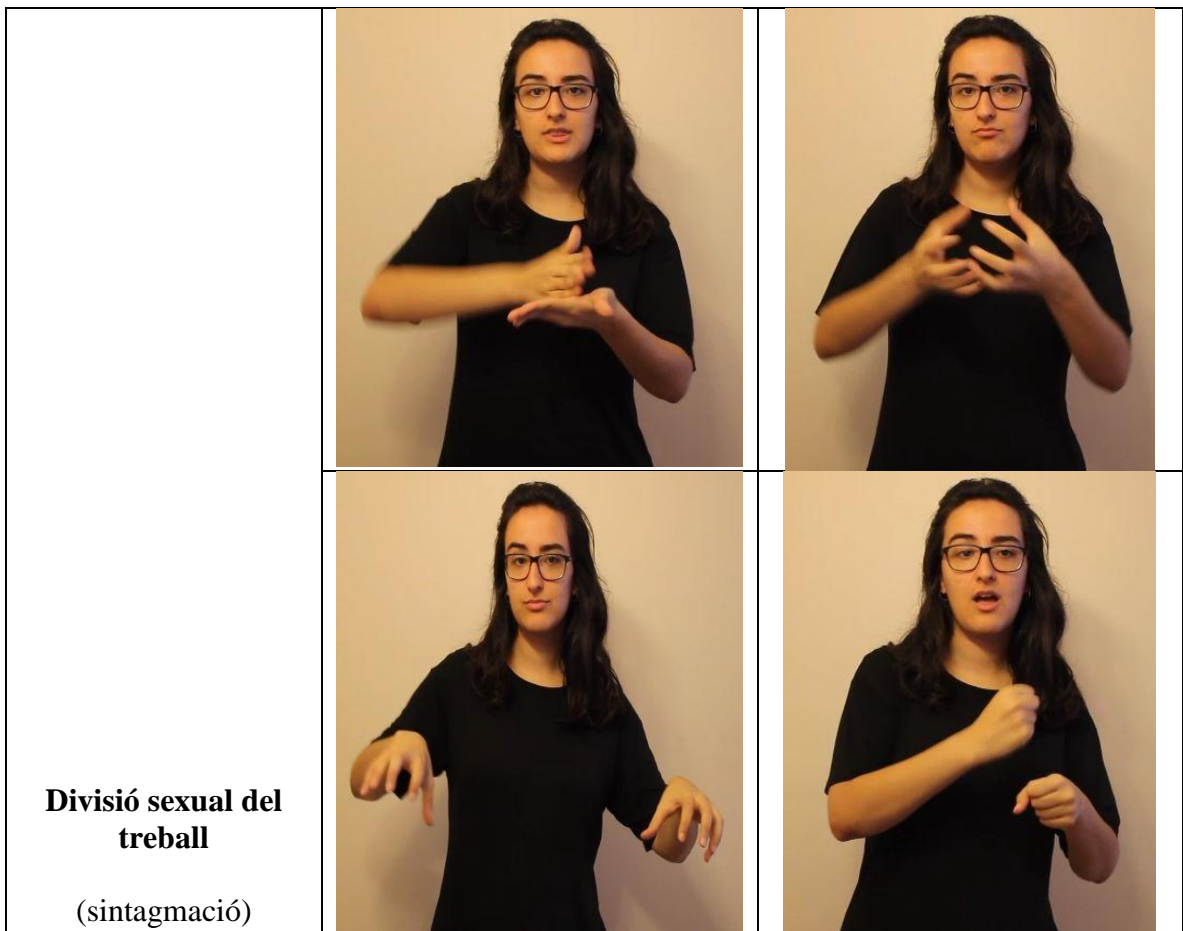
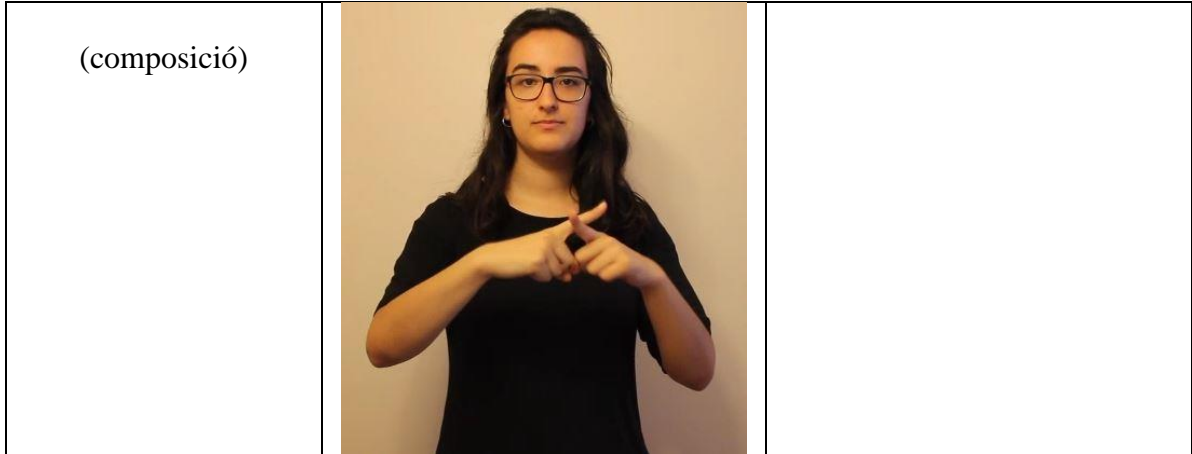

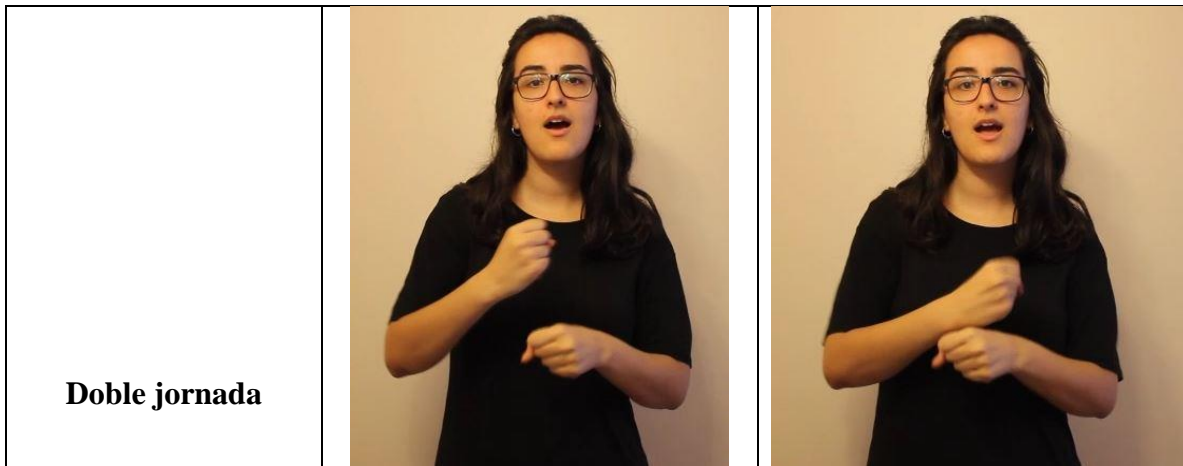
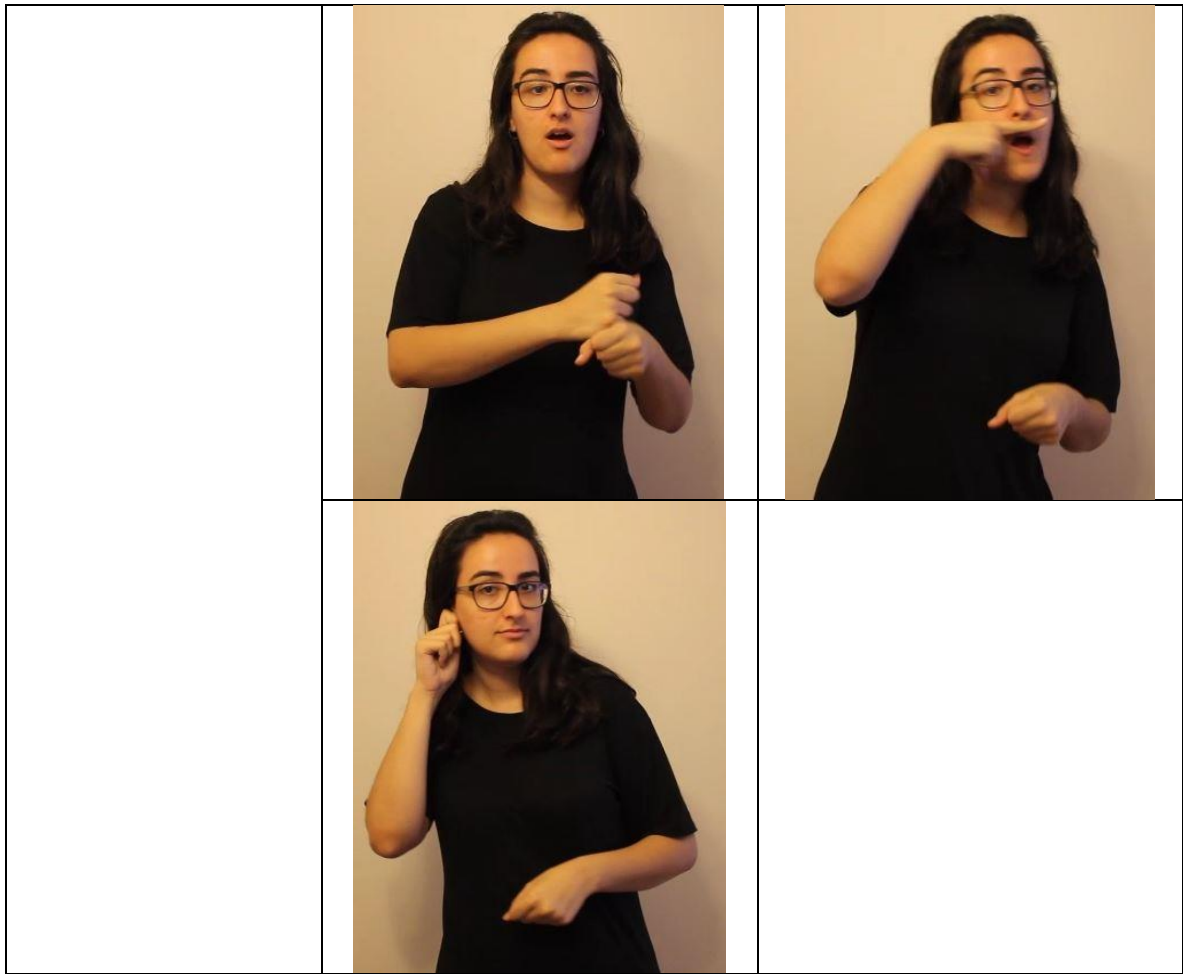

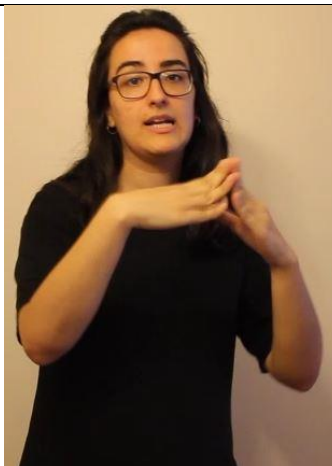
- **D**

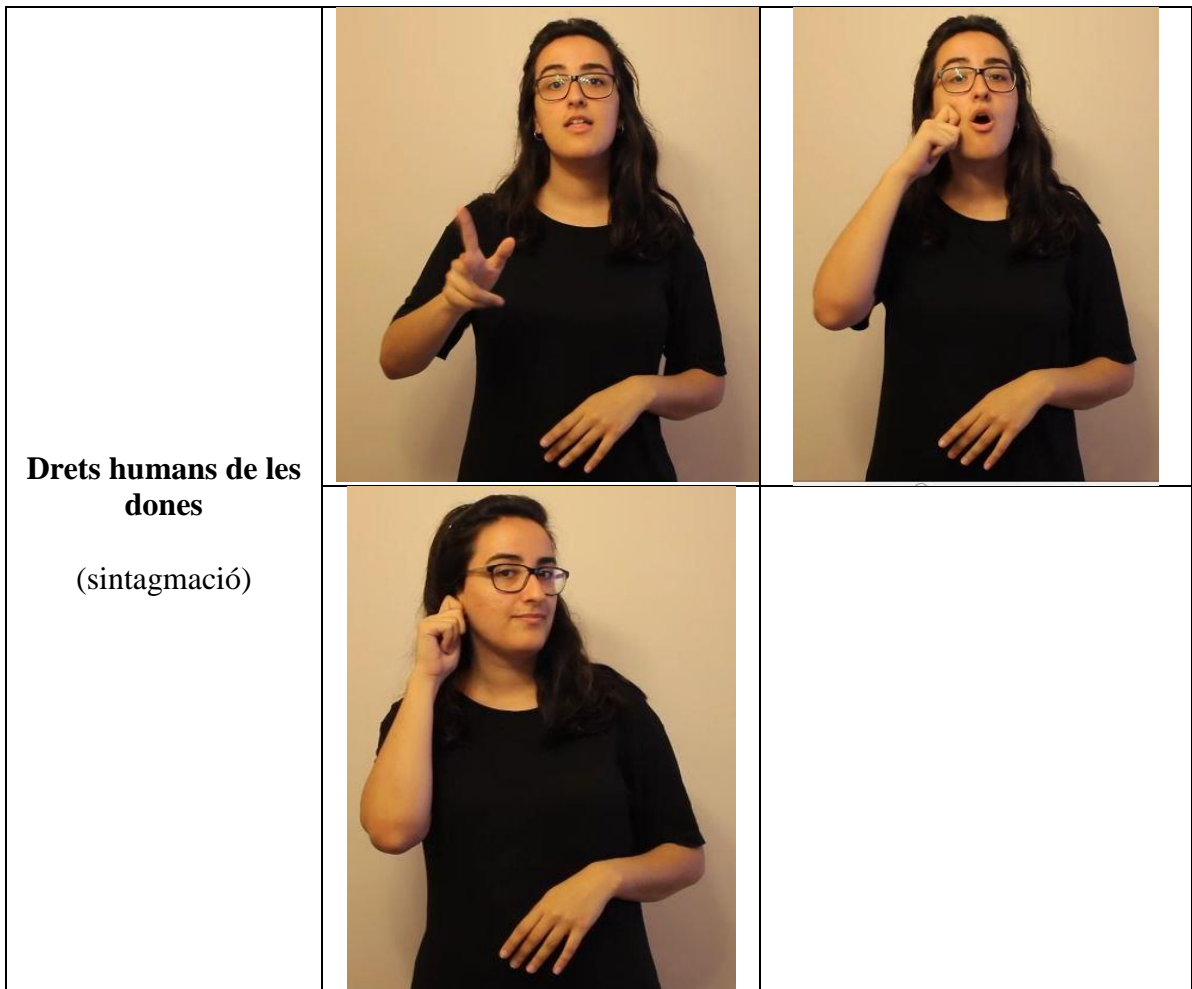

(sintagmació)

Drag-king
(composició)

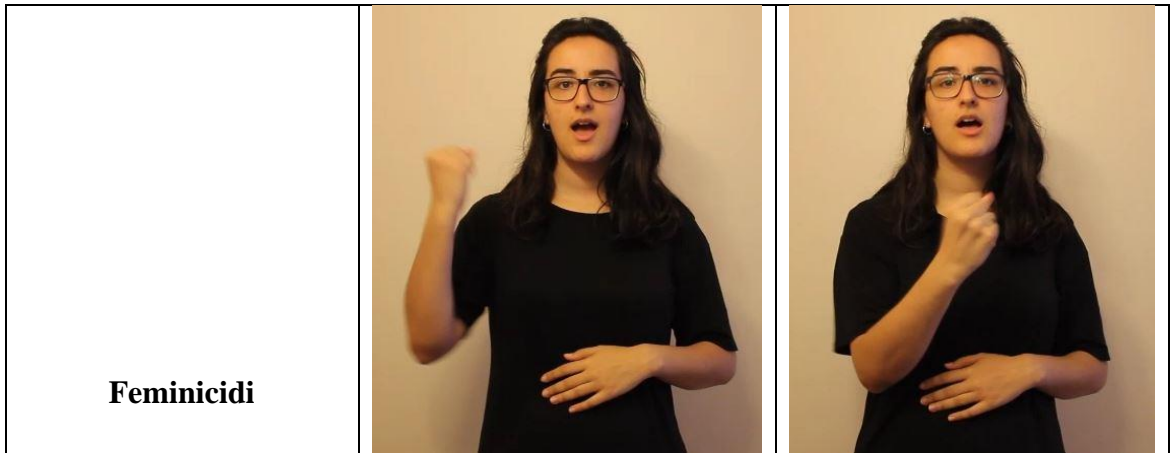
- E

		
<p>Educació sexo-afectiva (sintagmació)</p>		

<p>Empoderament (composició)</p>		
---	---	--

- **F**

(composició)

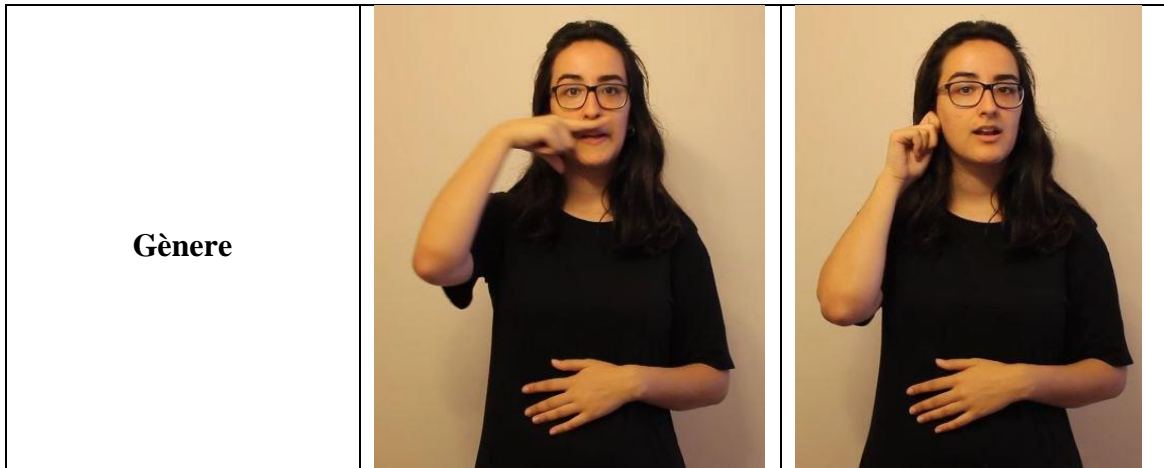
Feminisme

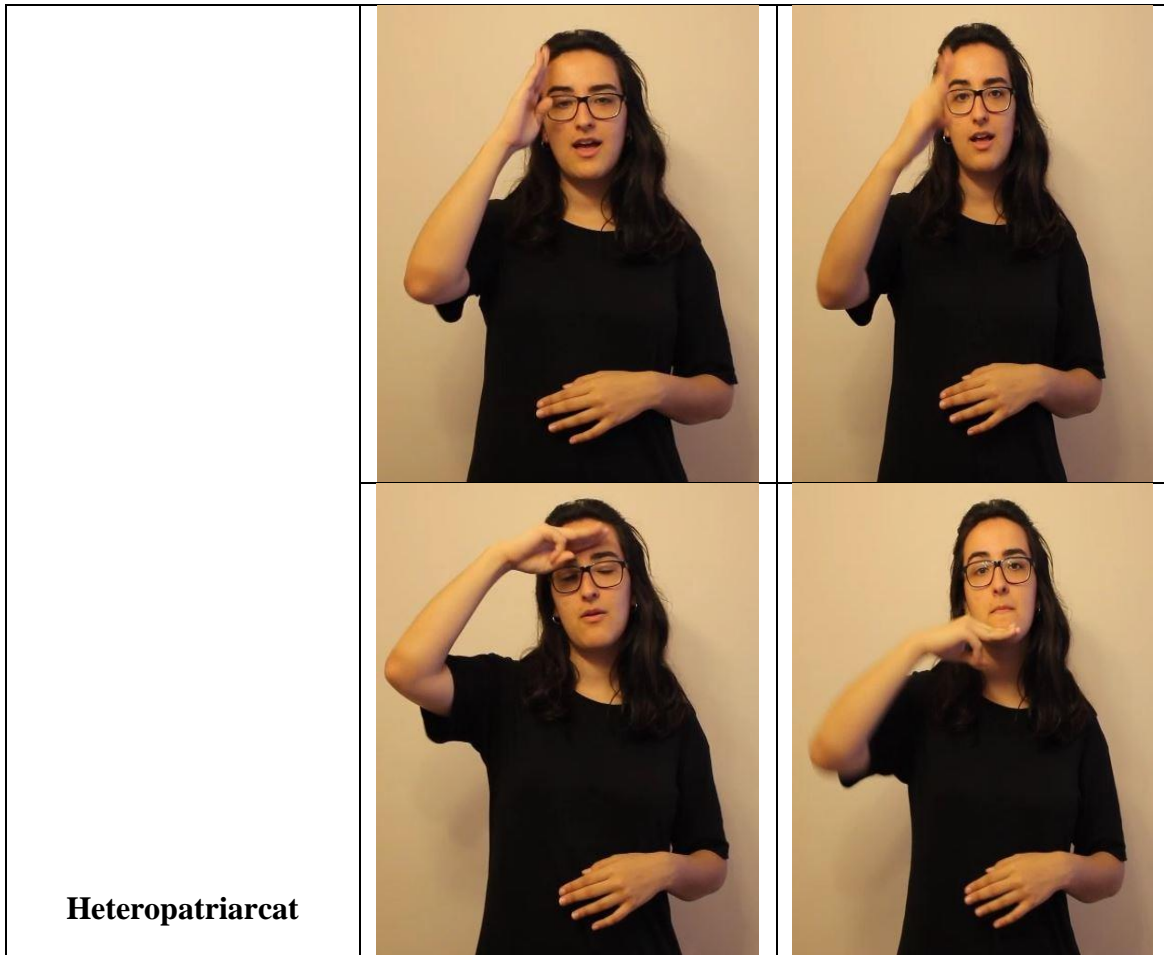
• **G**

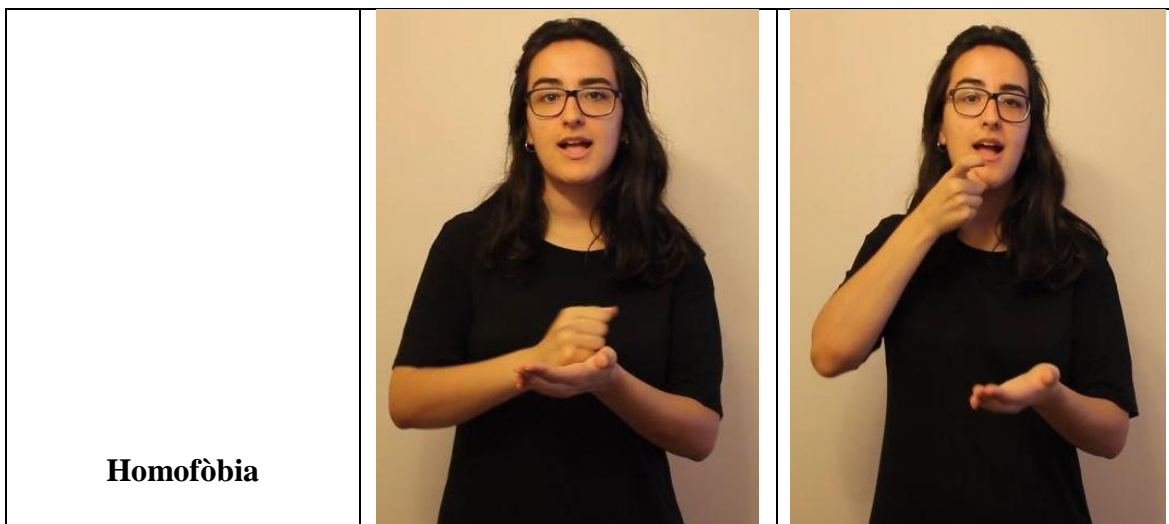
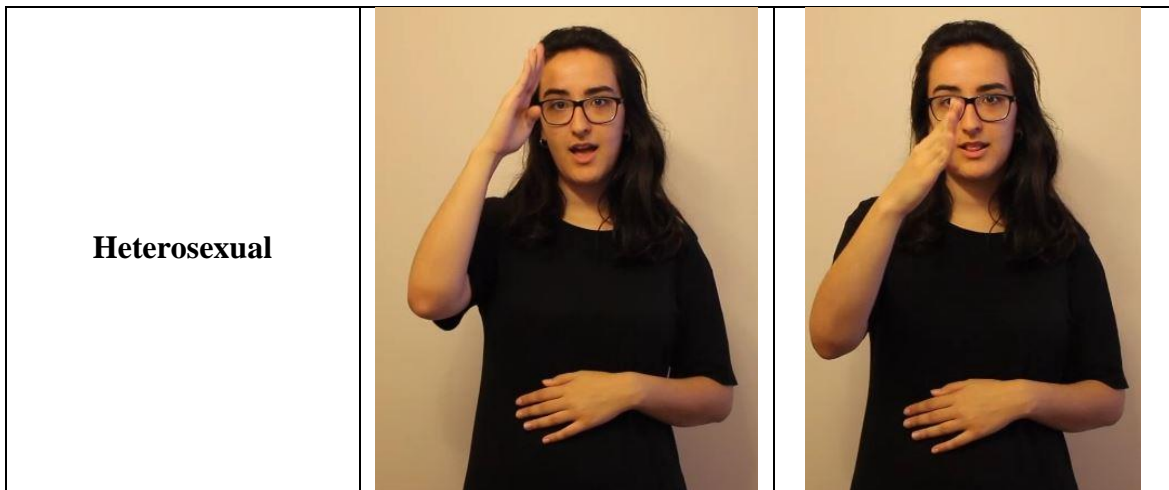
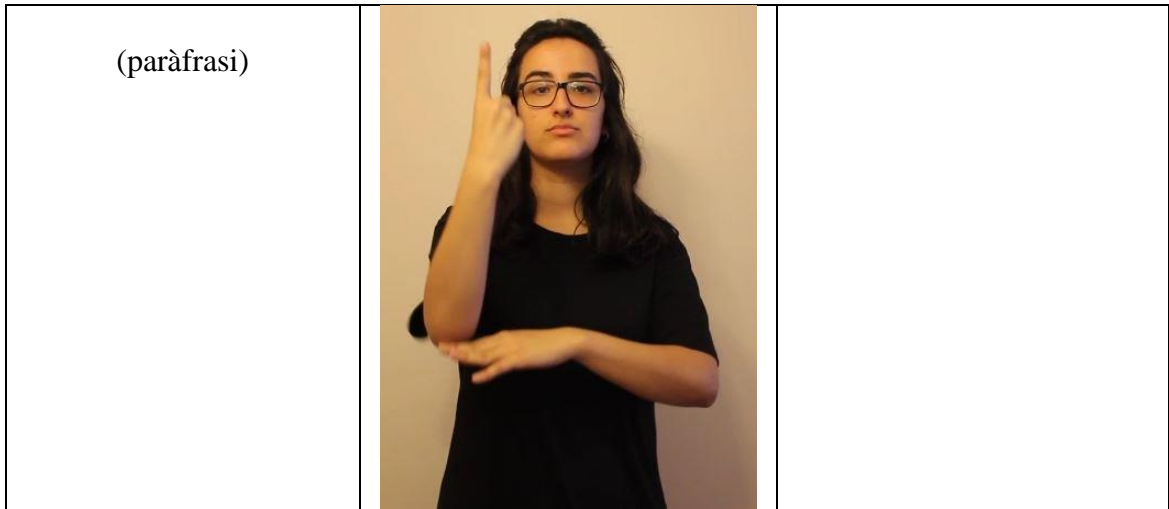
Gai

- **H**

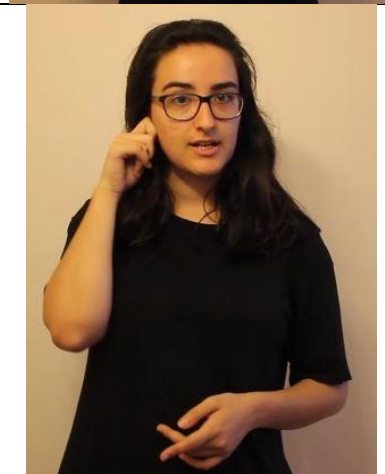

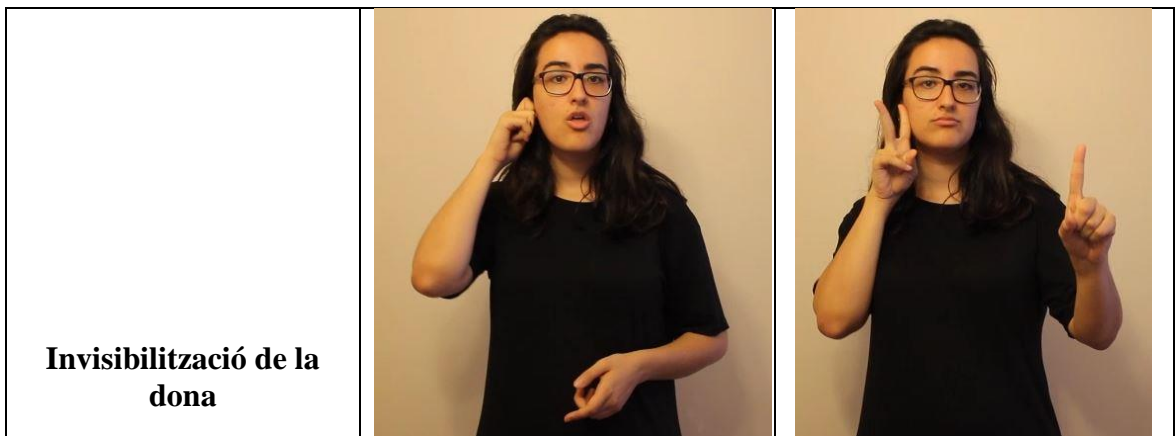
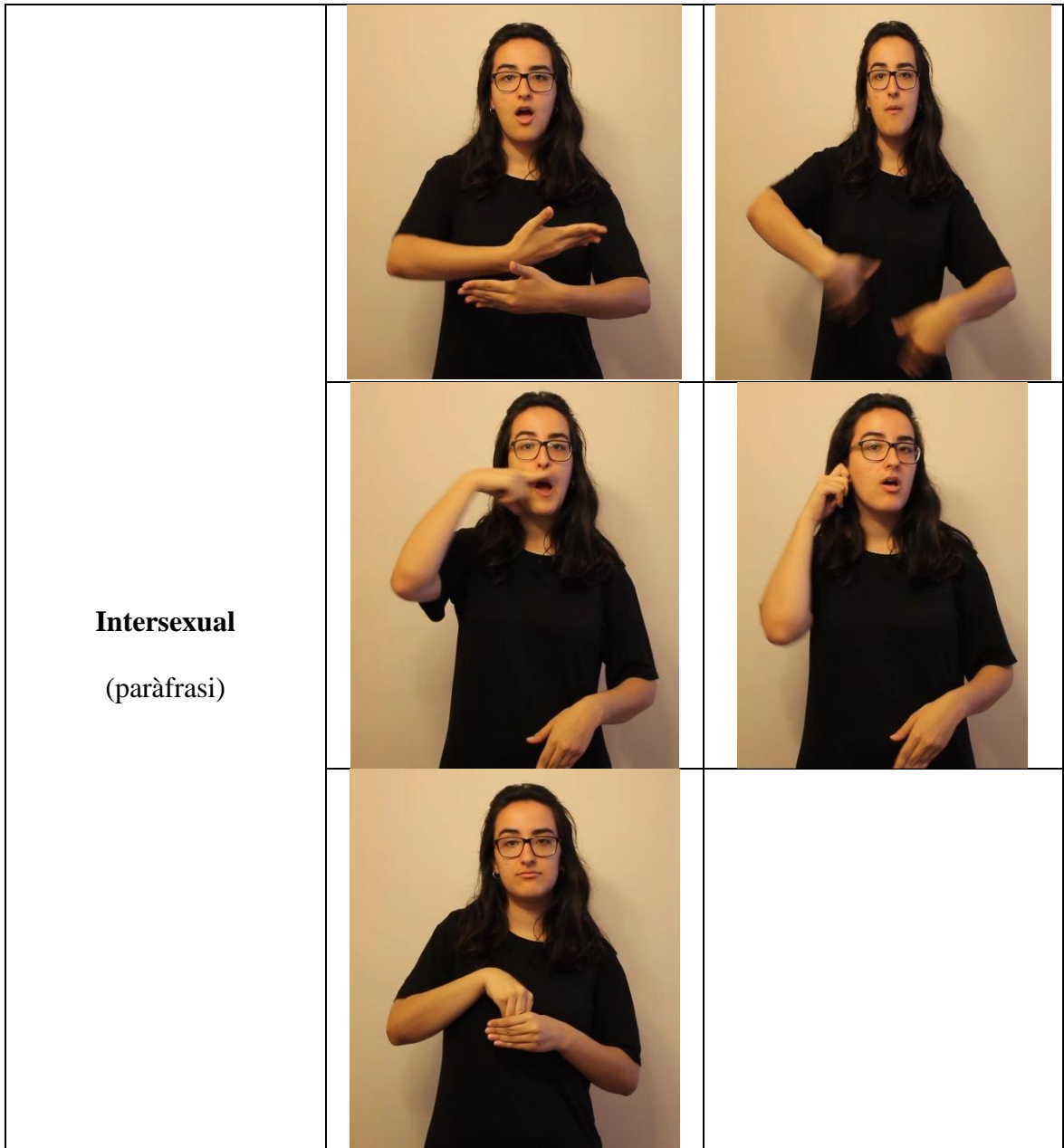
(composició)

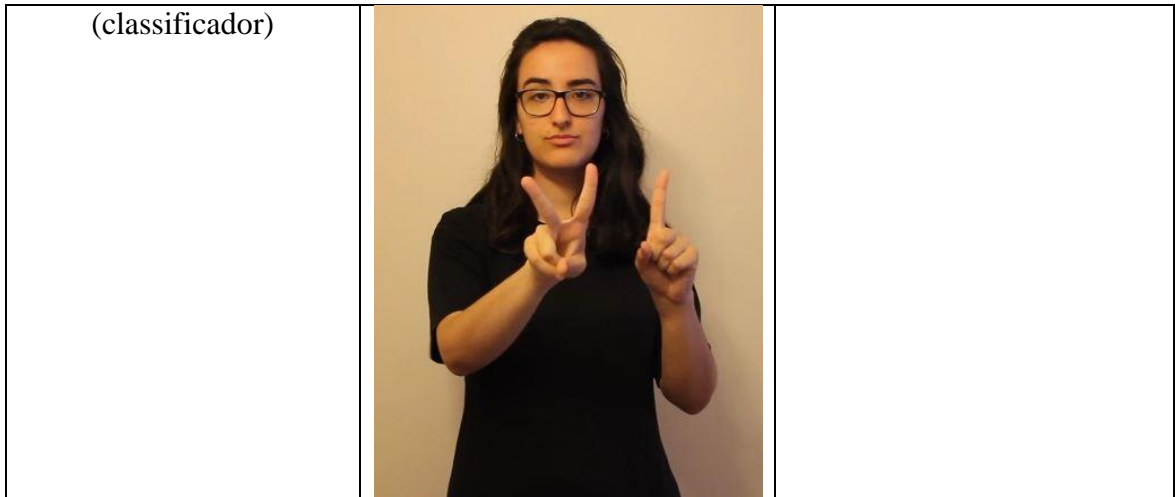

• I

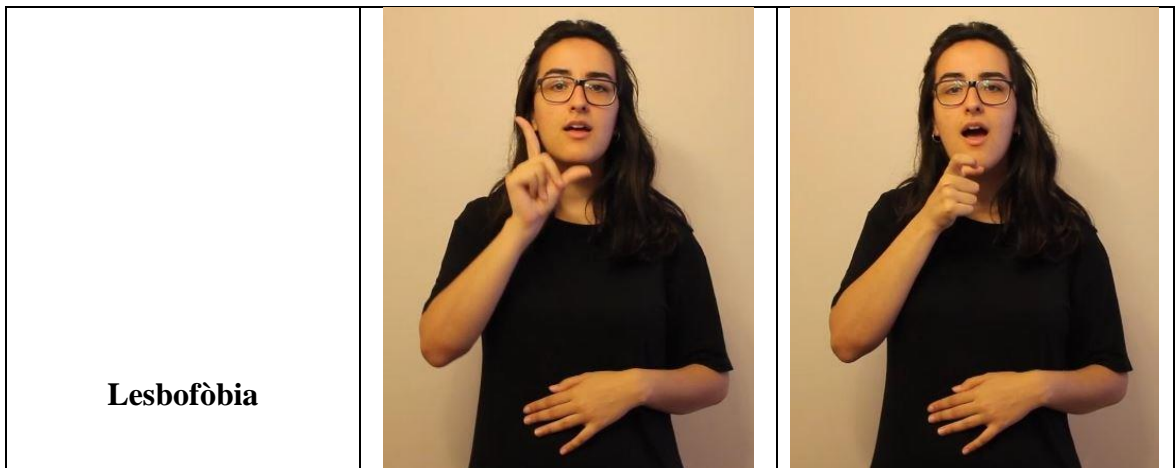
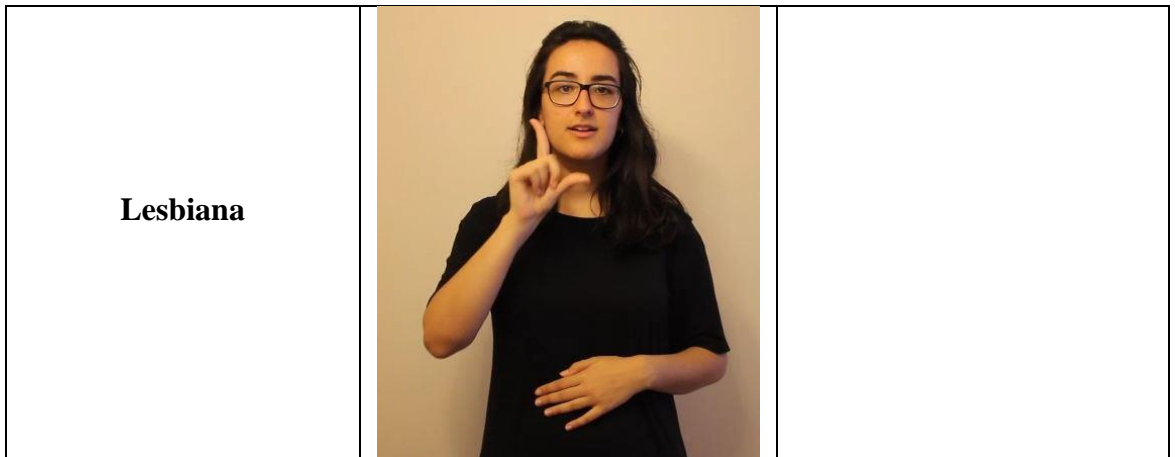
Identitat de gènere

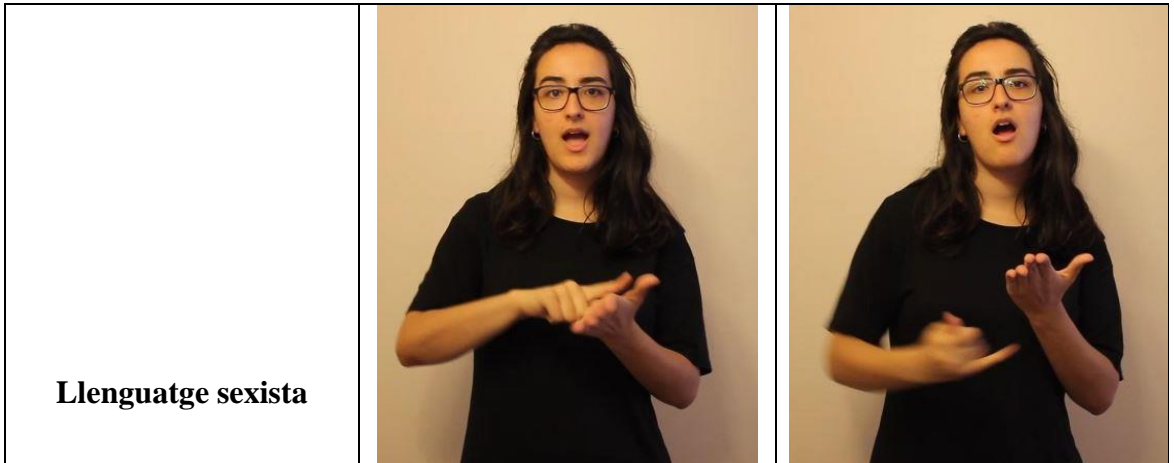
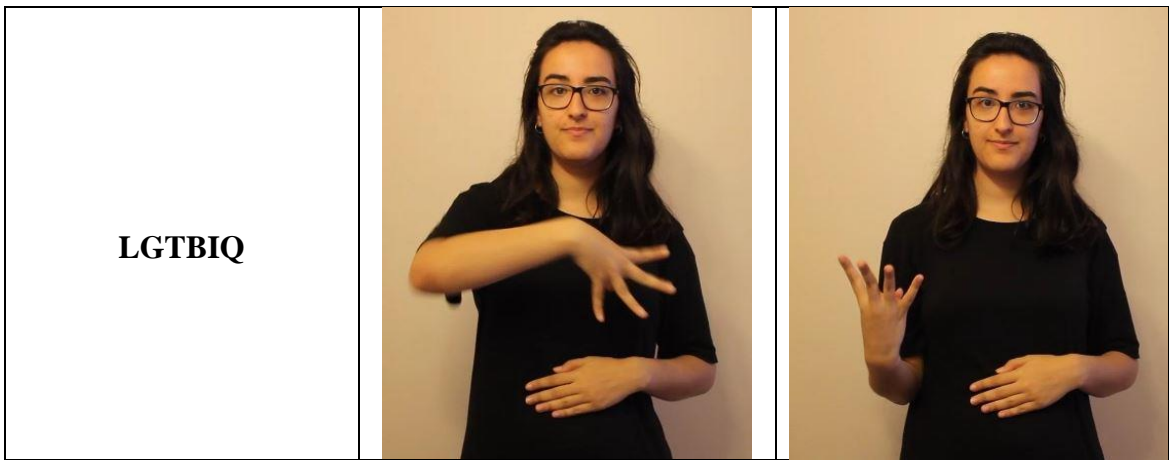
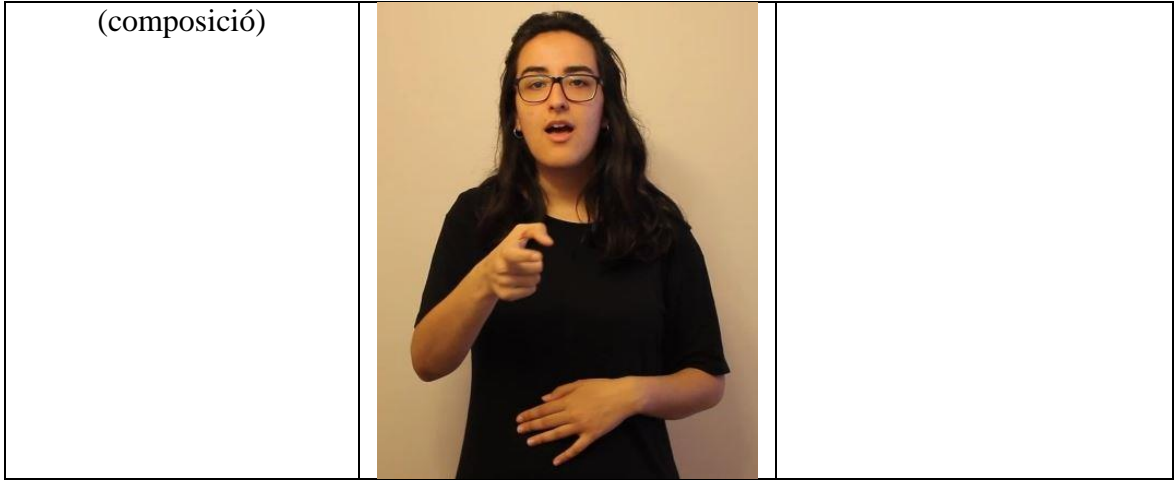

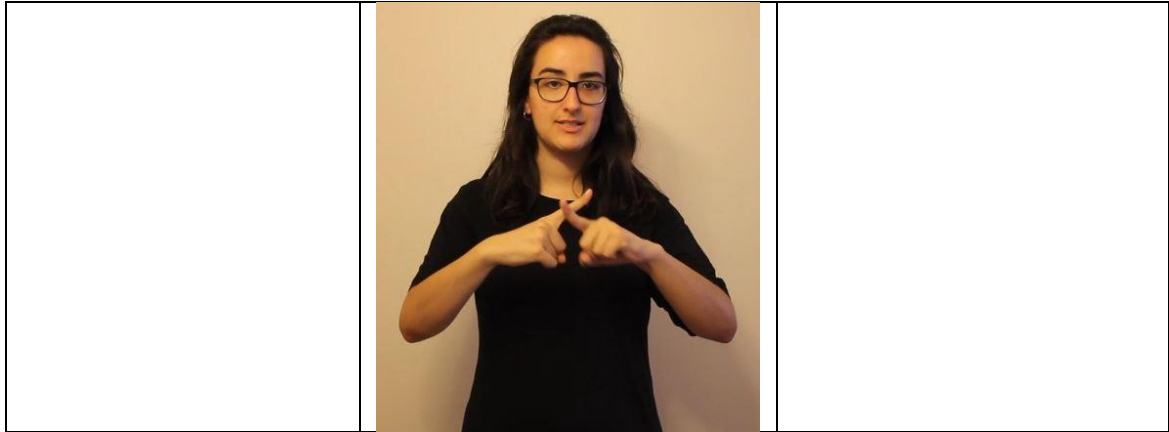

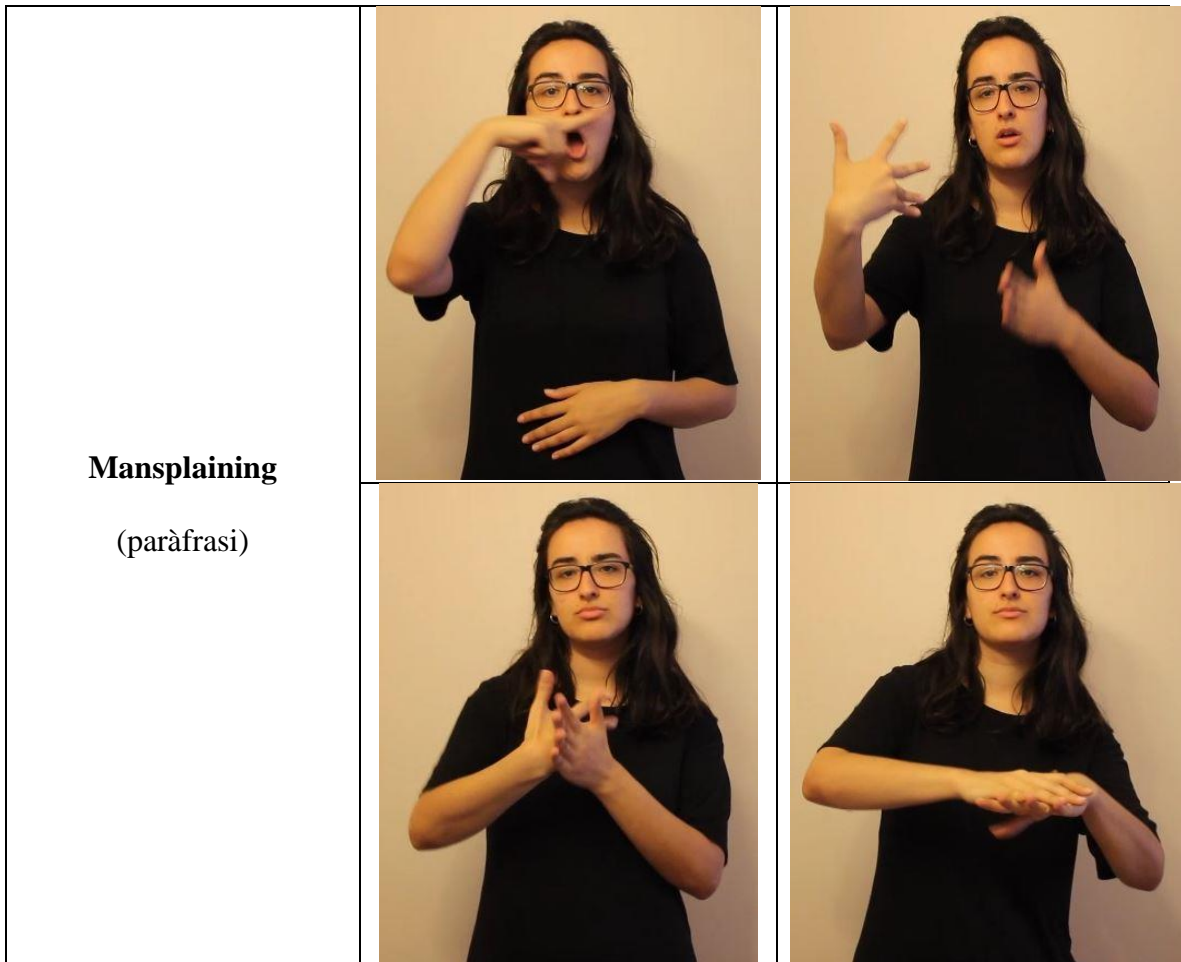
- **L**

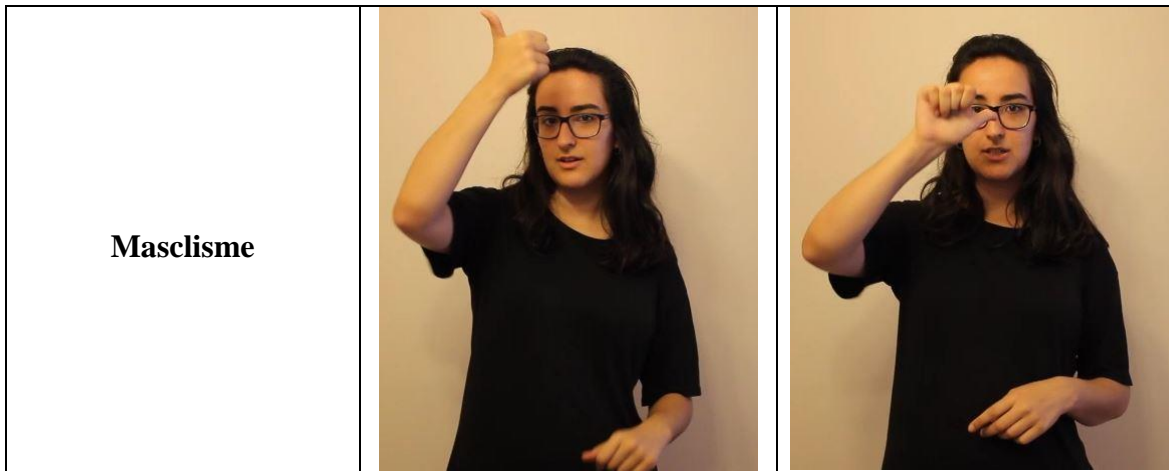
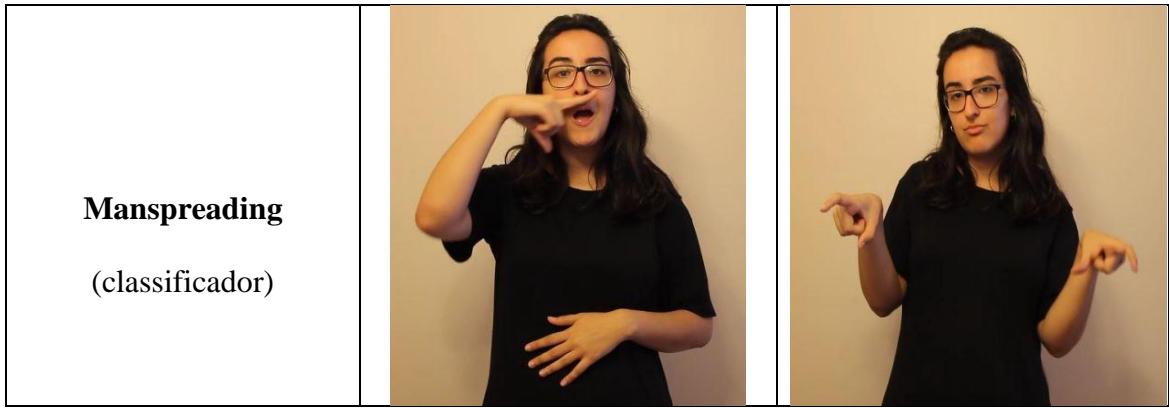

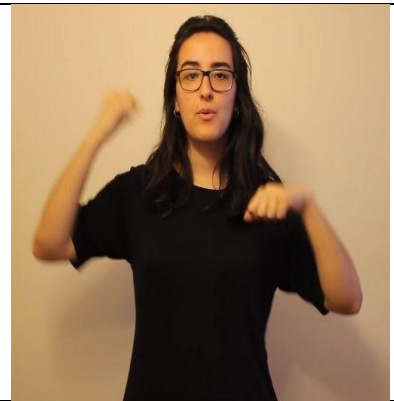
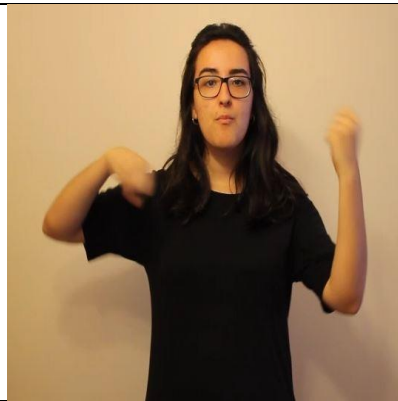

- M

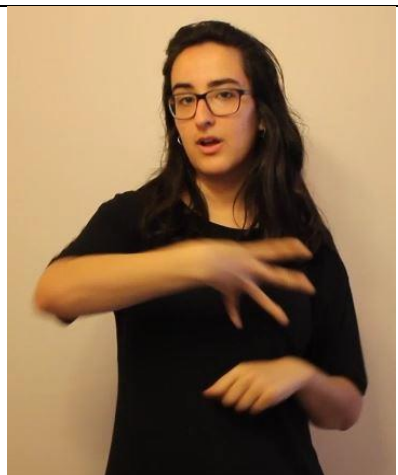
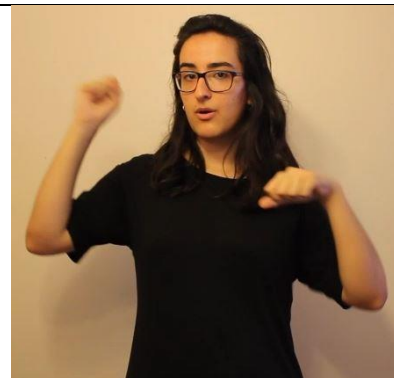

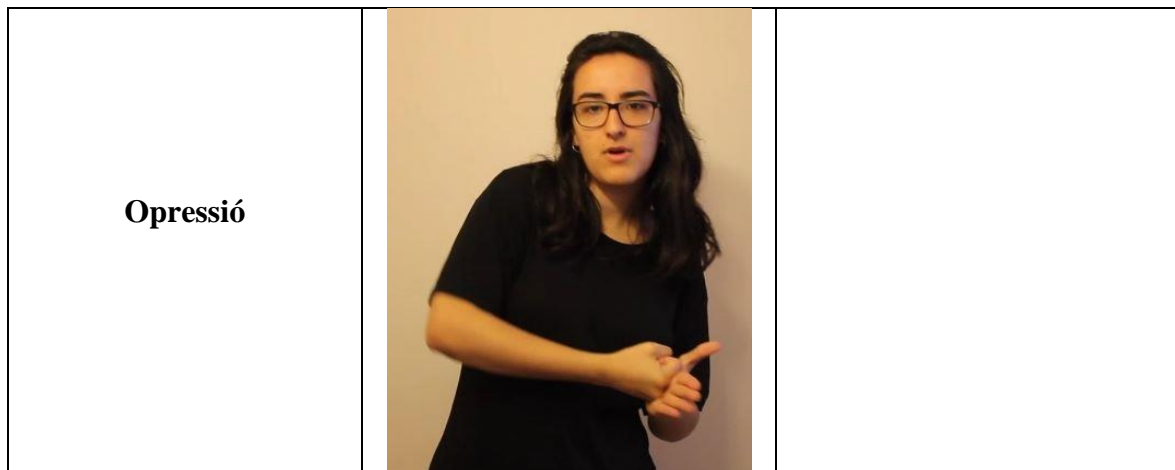
Moviment feminista

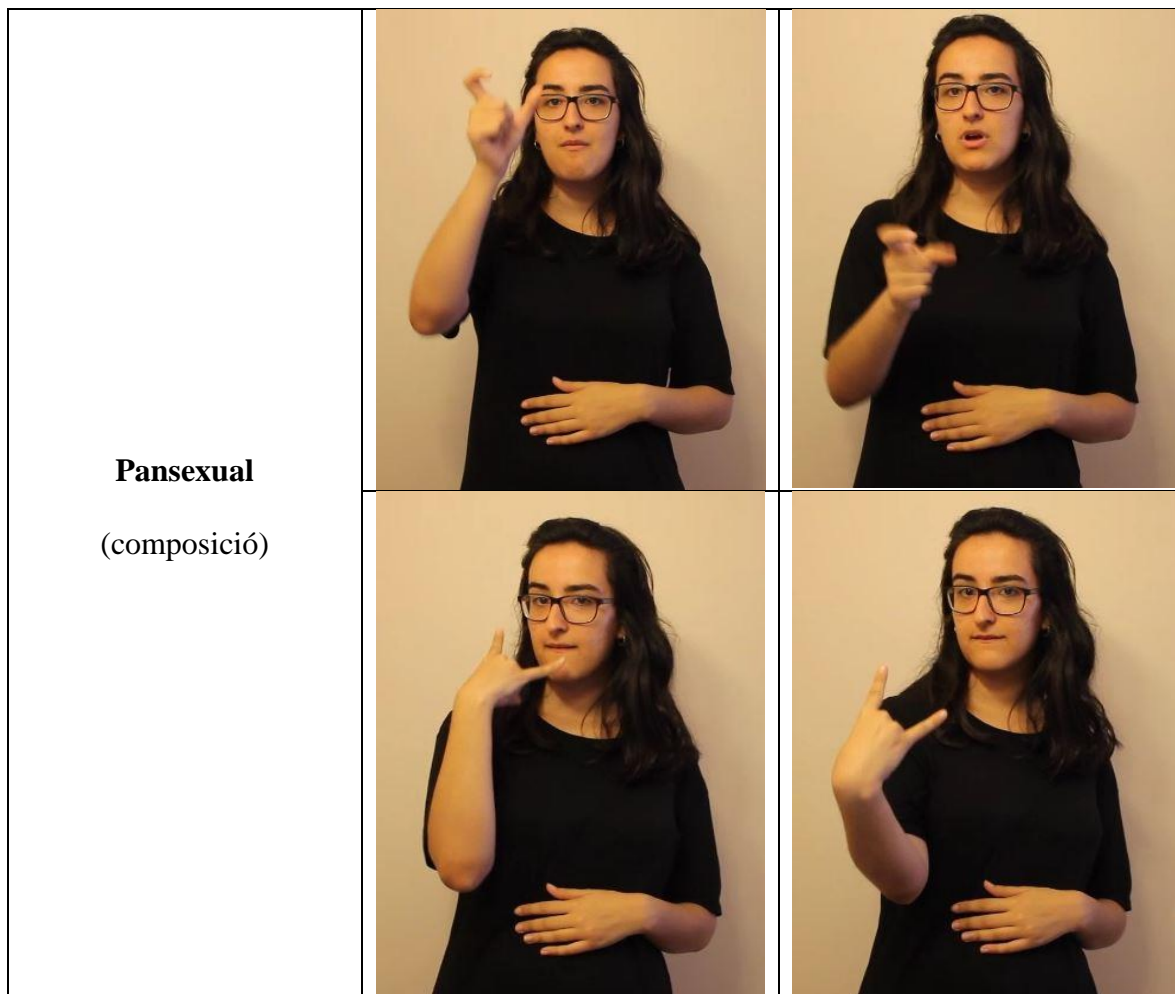
Moviment LGTBIQ

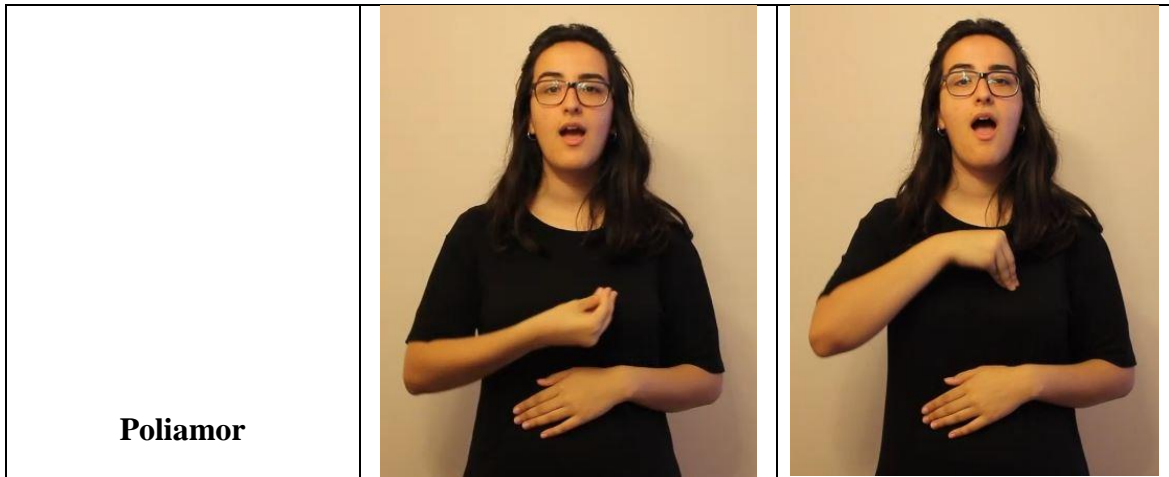
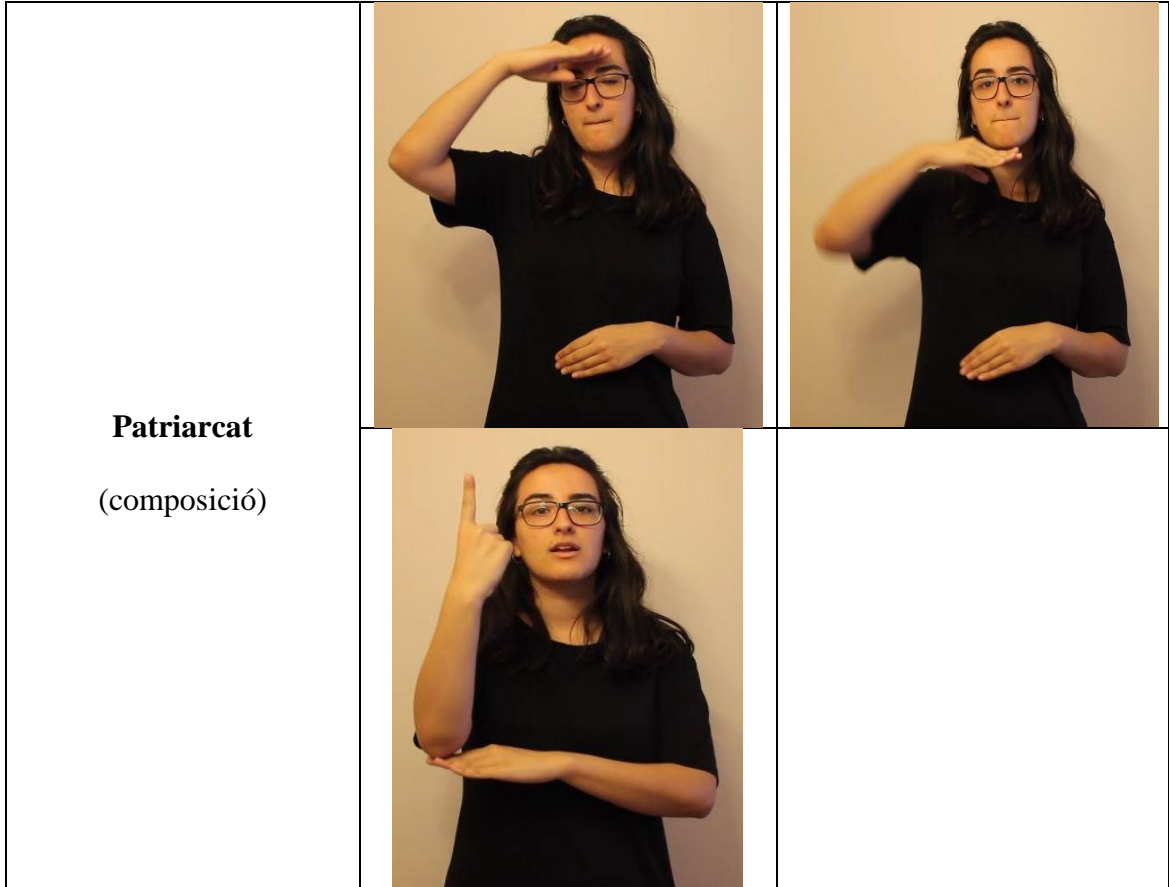

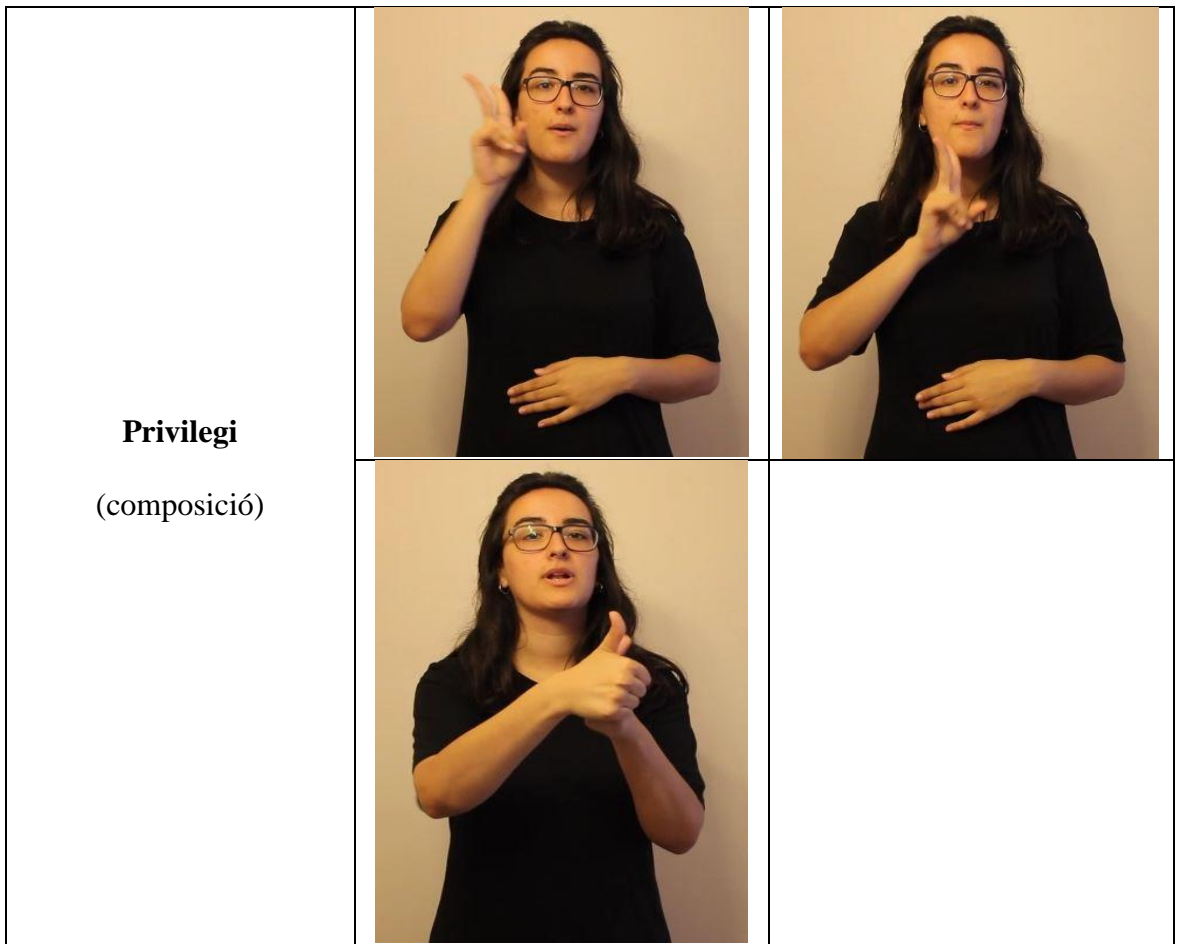
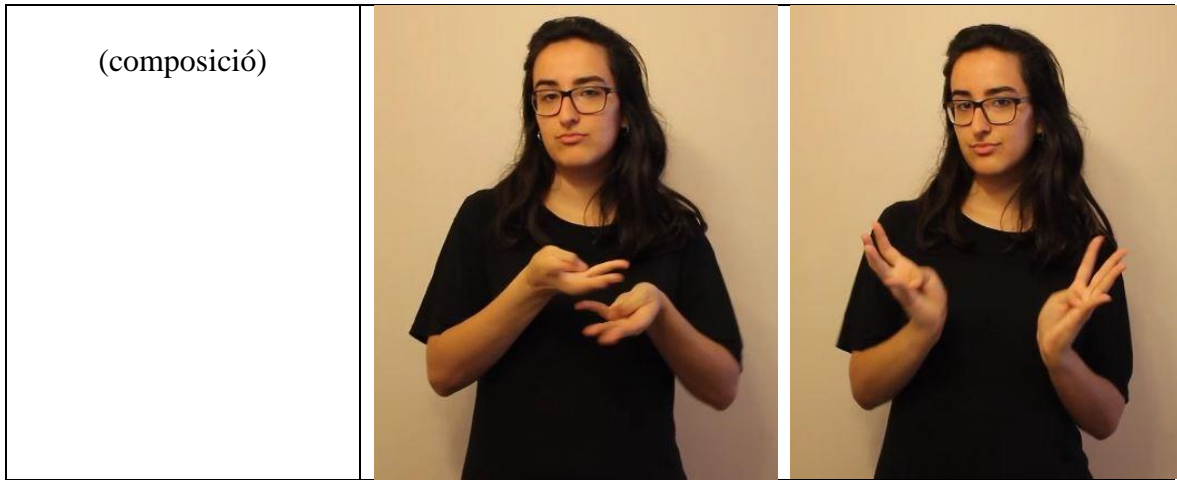
- **O**

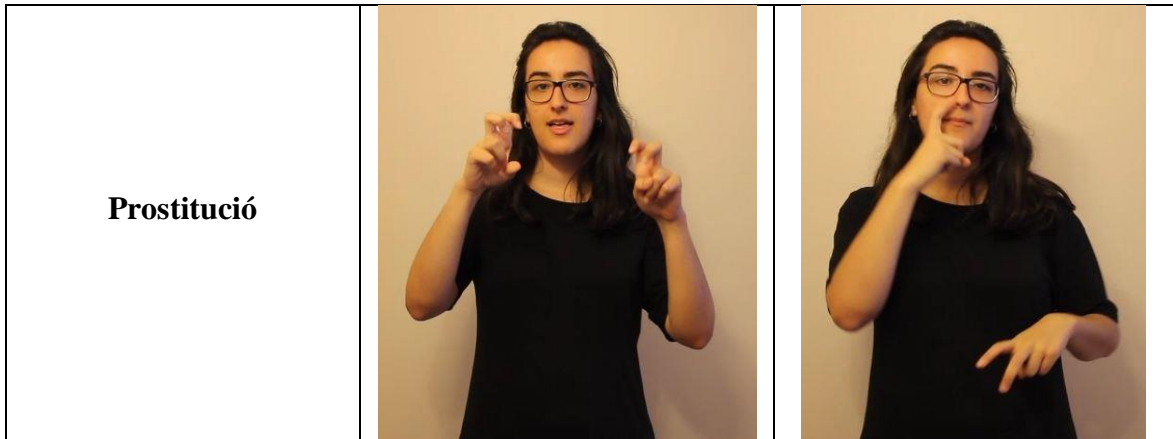

- **P**

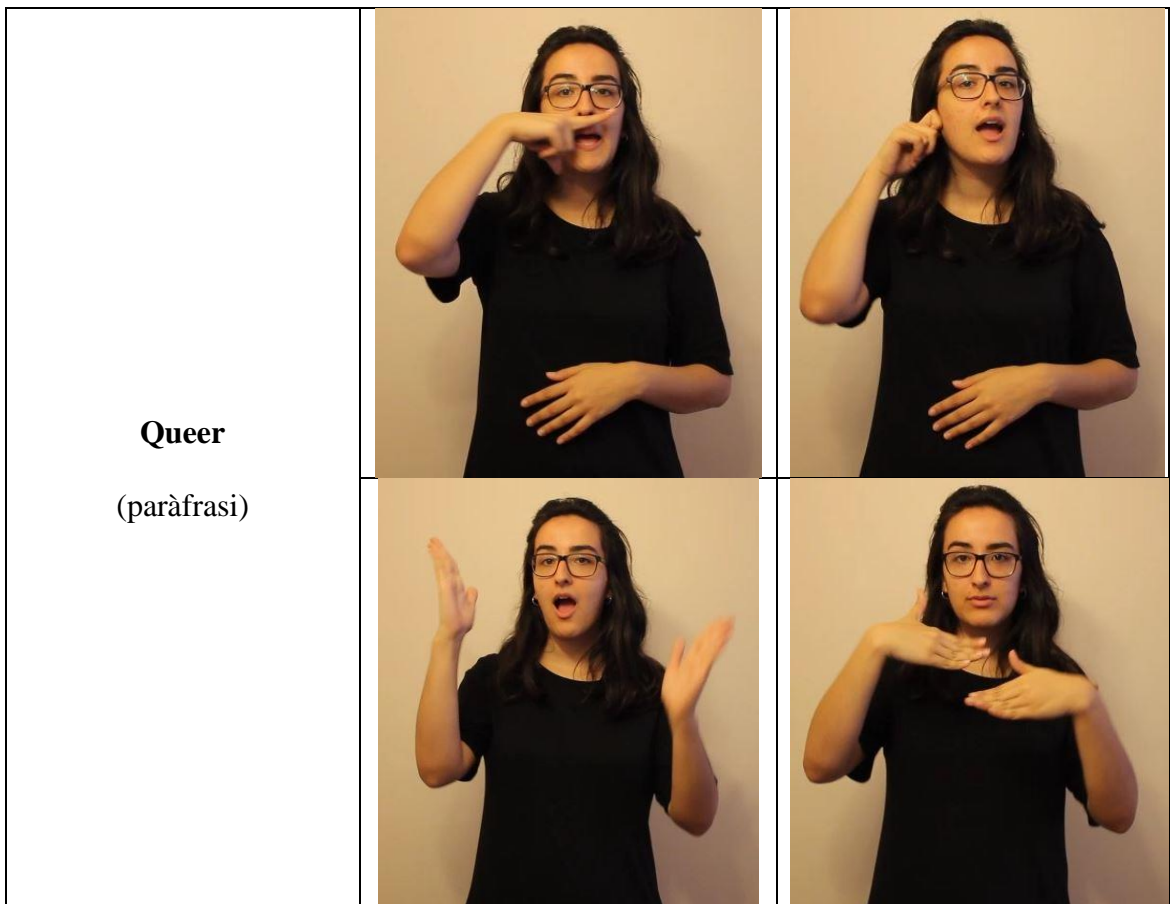

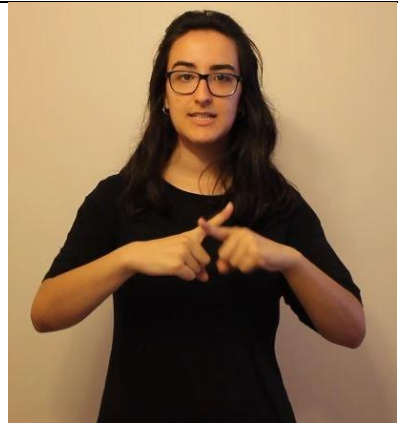
- **Q**

- **R**

<p>Rol de gènere</p>		
		

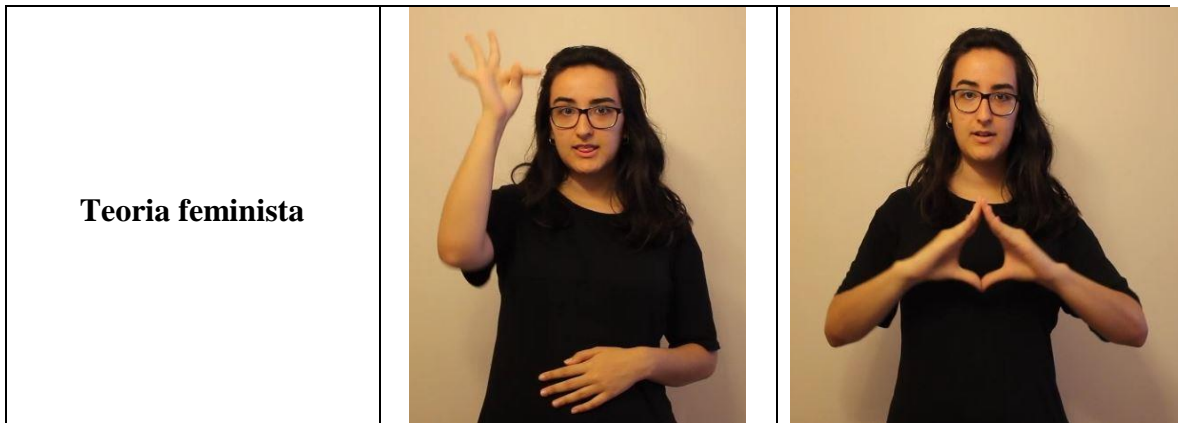
- S

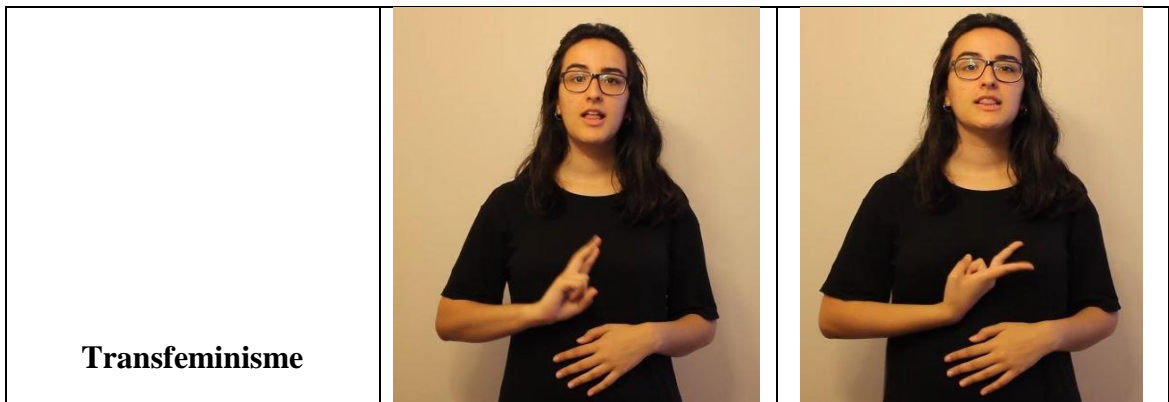
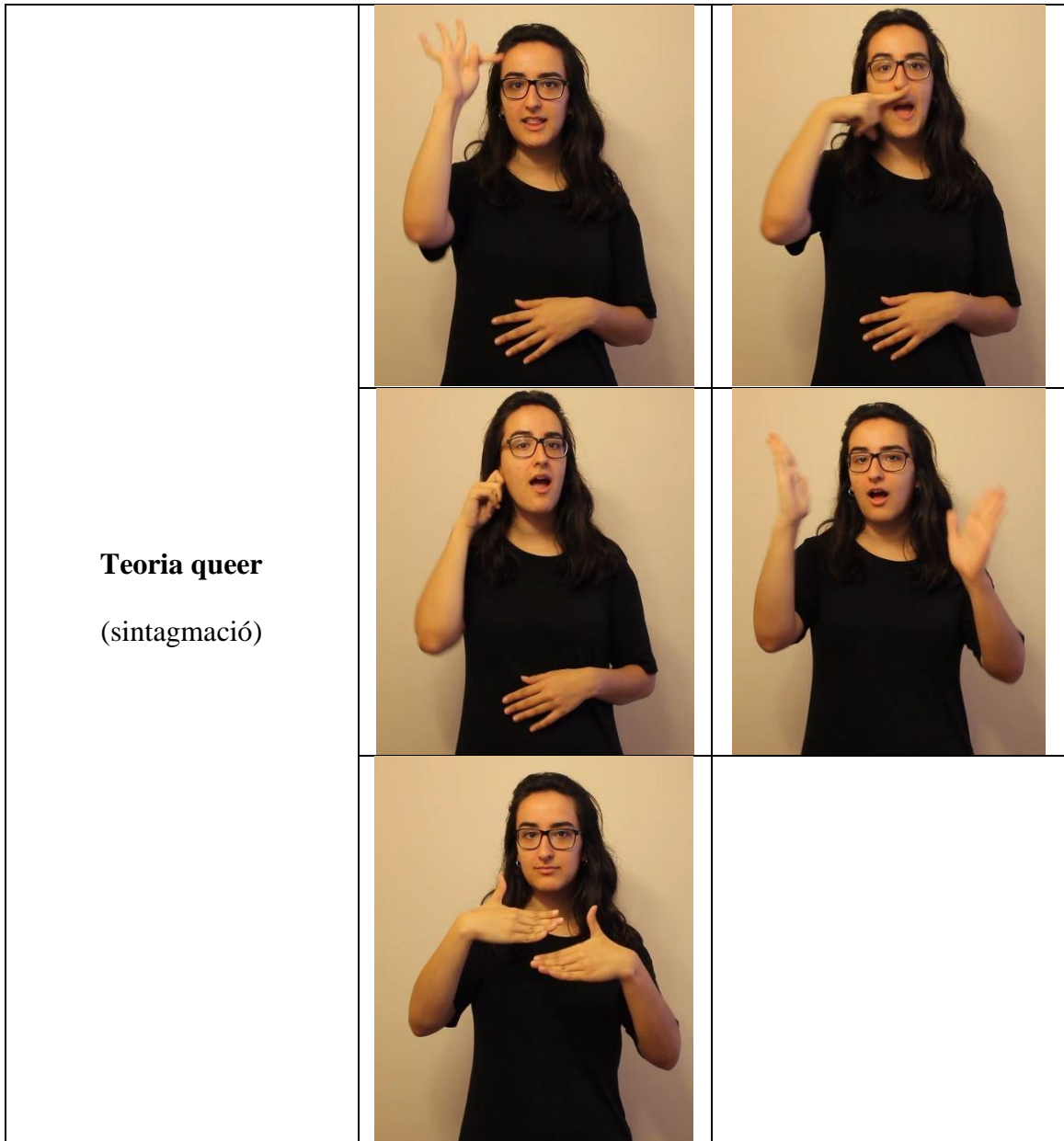
<p>Sexe</p>		
--------------------	---	--

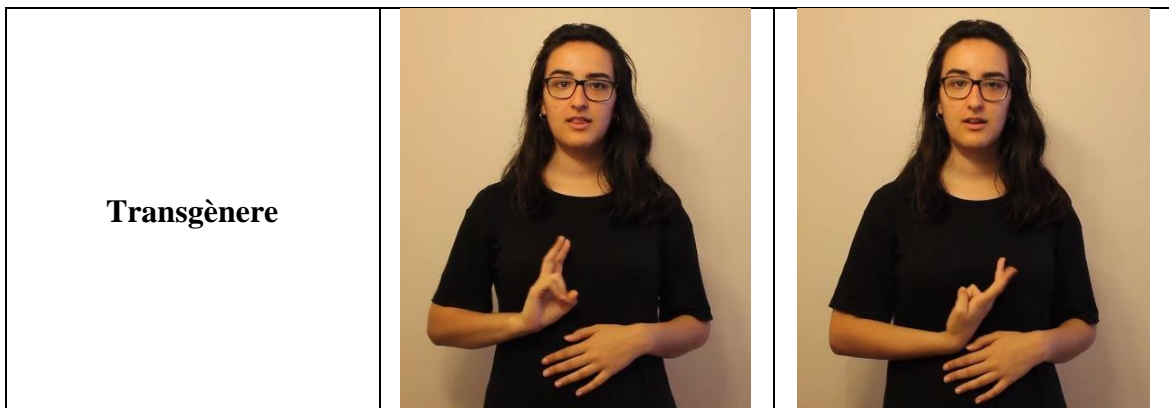
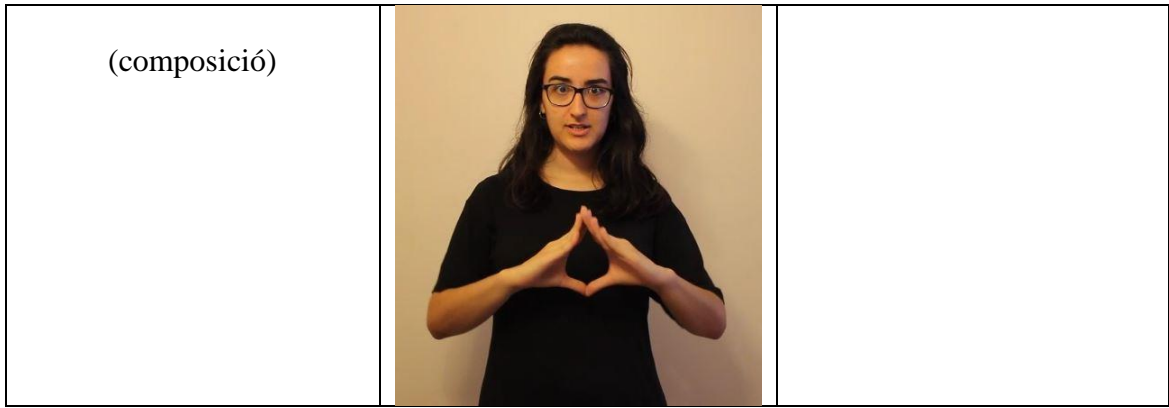

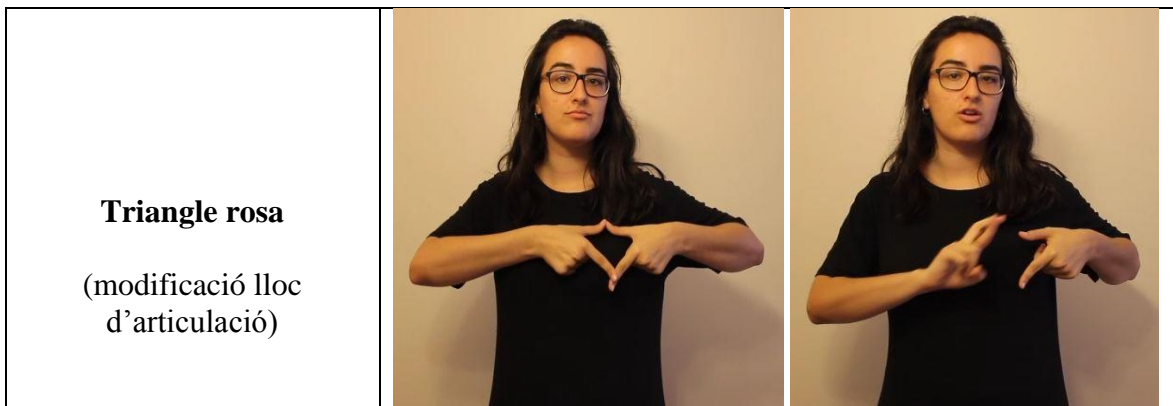
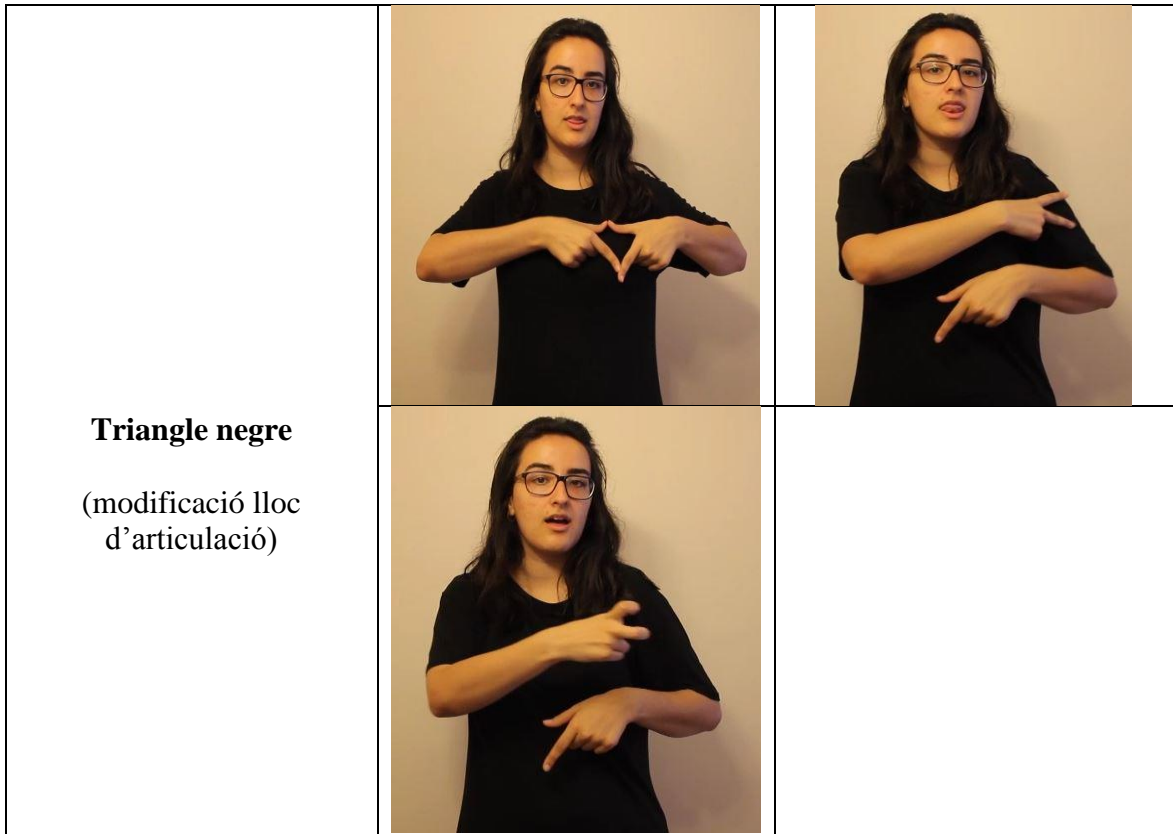

- **T**

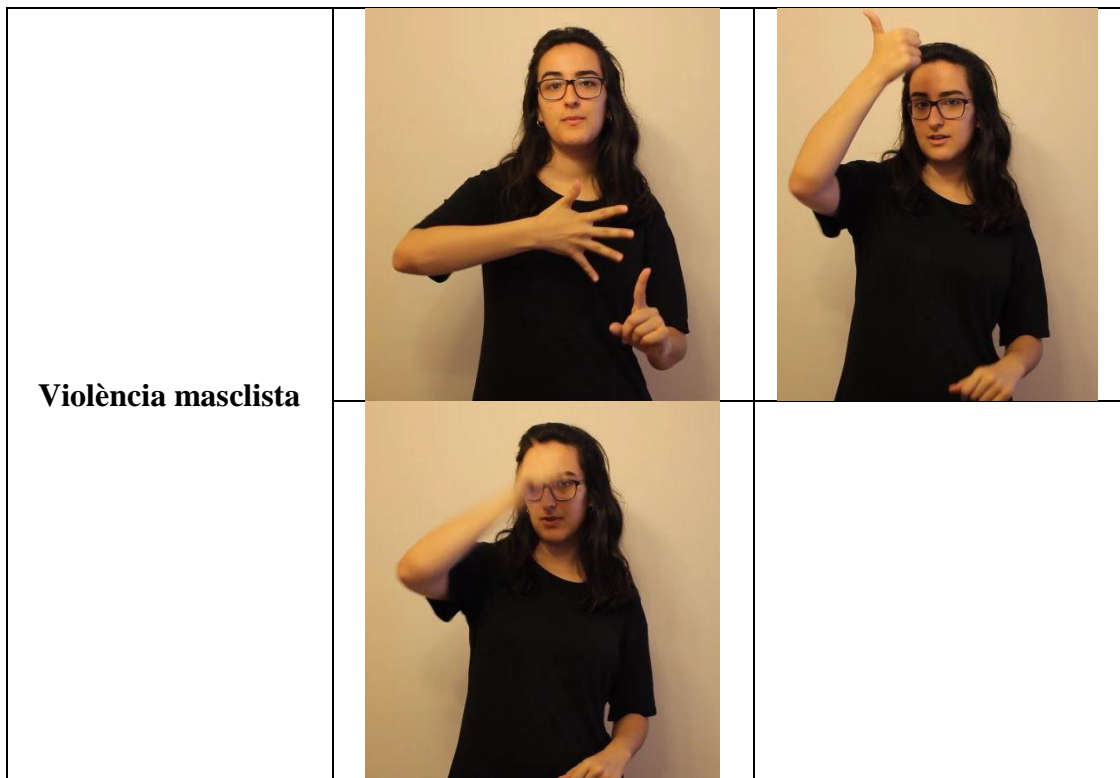
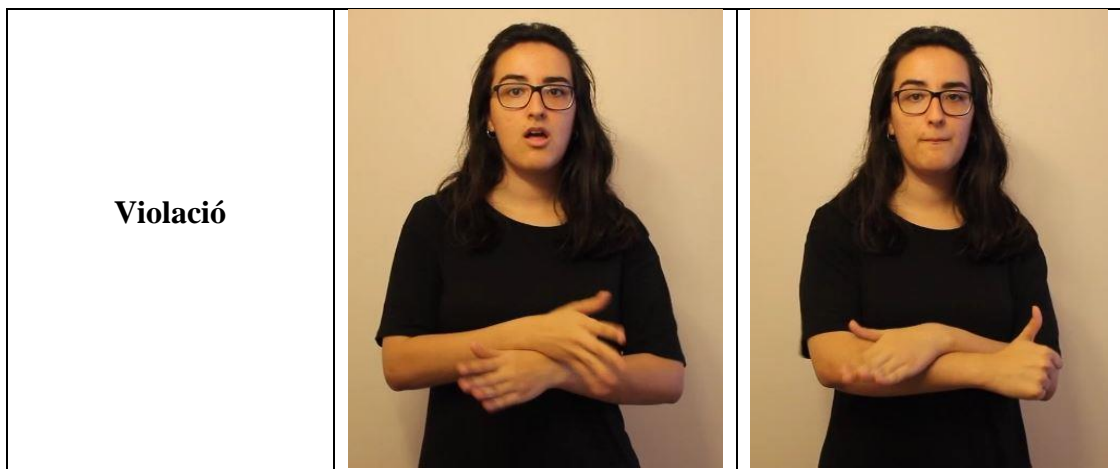

- V

Visibilitzar

